

نشریه دانشجویی
علمی - فرهنگی
فارسی - ترکی

دانشگاه زنجان
پردیس شهید بهشتی
استان زنجان

شماره سوم، خرداد ۱۳۹۵
شماره مجوز: ۵/۵۱۴۰۱/۱۲۴/۳۰۰

مطالب این شماره:

آنها از فکر تو میترسند

معلمان و رسالت قلم

روش های آموزش زبان فارسی به دانش آموزان دو زبانه

سارای معلم اندیشه آزادی

سؤزون قیمتی اولماز

بو گؤرومو کیم بیزه اور گدیپ

و ...

بسم الله الرحمن الرحيم

نشریه دانشجویی فرهنگی، اجتماعی و ادبی زنگنه

زنگنه فرهنگیان ییلیم یوردونون اوستاد منزوی اوجاغینین کؤلتورول،

توپلومسال و ادبی درگی سی

شماره مجوز: ۵۱۴۰۱/۱۲۴/۳۰۰ د

صاحب امتیاز: کانون ادبی استاد منزوی

(پردیس شهید بهشتی دانشگاه فرهنگیان استان زنجان)

مدیر مسؤول: سید حسین موسوی

سر دبیر: بهزاد ولی

طراحی، گرافیک و صفحه آرایی: حمید کریمی

ویراستار: میلاد دشتی

روابط عمومی: افشین شمس

هیات تحریریه: باقر مهدی، سعید نادری، مرتضی شکرزاده، افشین شمس، مصطفی معصومی

همکاران این شماره: مجید محمدی فومنی، سمیه مجتهد زاده میلاد محمد لو،

رضا مطلبی، حسین ترابی، یحیی نظری، میلاد دشتی، محمد حسن زاده، کیمیا عبادی،

سحر جعفری، زهرا ایمانی، سمیه خطیبی، امین بیگ وردی، مهدی گنج خانلو

محمد قهرمانی، مسعود رستم زاده، علیرضا غلامی، فائزه علیمردانی، نگین علی اکبری،

زانا قادری، معتصم عثمانی

نشریه دانشجویی،
علمی و فرهنگی
به دوزبان فارسی-ترکی
شماره سوم، خردادماه ۹۵ - ۳۲ صفحه

فهرست

۵	سخن مدیر مسئول
۶	بررسی صلاحیت های مهارتی معلمان بر اساس سند
۷	تربیت بدنی و آموزش و پرورش
۸	روش های آموزش زبان فارسی به دانش آموزان دوزبانه
۹	معلمان و رسالت قلم
۱۰	علاقه به یادگیری
۱۱	من دلم می خواهم دانش آموزم
۱۲	سارای معلم اندیشه آزادی
۱۳	آسیب شناسی کارورزی
۱۴	خلاصه ای از دیدار دانشجوی معلمان با رهبر انقلاب
۱۴	سخنی با دانشجویان
۱۵	باید ها و نباید های معلمی در کلام رهبر انقلاب
۱۶	آنها از فکر تو می ترسند
۱۷	شهید شهریار
۱۸	معرفی کتاب
۱۹	نقد و بررسی آرا تربیتی پست مدرنیسم با مبانی
۲۰	شهرستان ابهر
۲۱	غزنویان
۲۲	آشیق
۲۳	قالب های شعری مخصوص زبان ترکی
۲۴	اولکر پدر شعر نو
۲۵	بو گورومو کیم بیزه اوږگدیب
۲۵	دهنگی دل
۲۵	سوزون قیمتی اولماز
۲۶	نظامی
۲۸	اخبار دانشگاه
۲۹	شعر (تورکی شعرلر)
۳۰	نیایش

گيزلى غم كوزه سى سر خوش ائله ييبدير جاني،
 من كيمي زلفونه باغلى ده پریشان هانی؟
 وصلى نين بزمينه دۇنچك دئمه ديم هيچ بير سؤز.
 گوزگو تك اولدوم امان من ده اؤزوم حيراني،
 دوداغيم اچماديم افغانى نا ترپنمه دى ديل،
 اورگيم سرينه محرم اندرهك طوفانى
 منده شرمنده يم اؤز وارليغيمي وئرمكدن،
 دوداغين، باللى گولوشلرله آليبدير جاني.
 كيمسه مندن ده سينيق وارمى جهان مولكونده،
 بوتون عؤمروم بويو اولدوم اؤزومه زندانى.
 بير زمان مستليگيم دن ده پشيمان اولدوم،
 بو پشيمانليغيمين سؤيله جزاسى هانى؟
 دونيايا باغلى اولارسادا كؤنول مولكو «امين»،
 وئرميشم من خراسان دوستلارينا بو جاني.

سخن‌پیرسؤل

به نام خداوند لوح و قلم
سومین شماره نشریه دانشگاهی زنگان در حالی به مخاطبان فهیم ارائه می
شود که شمارهای قبلی آن مورد استقبال مخاطبان و دانشجویان استانی و
کشوری قرار گرفته است. خداوند را به پاس این عنایتی که به پژوهشگران
و دانشجویان نشریه داشته، سپاسگزاریم. این نشریه دانشجویی با هدف
توجه به زیست همه جانبه دانشگاه، نگاهی بر مفاهیم آموزشی، فرهنگی،
اجتماعی و ارزشی دارد. ضمن تشکر از حمایت های مدیریت محترم،
معاونت محترم پژوهشی و مسئول محترم فرهنگی دانشگاه فرهنگیان شهید
بهشتی زنجان، بر این نکته پای می فشاریم که آنچه یاری بخش دستانمان
در ارایه این نشریه به شمار می آید، پیشنهادها و انتقادهای اصلاحی
همراهان همیشگی است.

سید حسین موسوی / مدیر مسئول

بررسی صلاحیت های مهارتی معلمان بر اساس سند تحول بنیادین

۶

زنگان

۳. جو سایی

خرداد ۱۳۹۵

فائزه علیمردانی و سمیرا
مجتهدی/ رشته علوم تربیتی

در حیطه تعلیم و تربیت را داشته باشند و به استفاده هوشمندانه از فناوری های نوین مبادرت ورزند.

۵. پرورش خلاقیت: نقش مهم خلاقیت در پیشرفت علوم و فناوری بر همگان مبرهن است، از طرفی خلاقیت قابل پرورش است و با محیط اجتماعی. فرهنگی ارتباط مستقیم دارد. در این راستا معلمان می توانند با کسب دانش موجود در زمینه خلاقیت، عناصر و مهارت های آن، روشهای ویژه ای را برای افزایش خلاقیت در دانش آموزان ابداع کنند.

۶. کمک به فن آموزی و کارآفرینی دانش آموزان: در این راستا رسالت معلمان پرورش انسان هایی کار آفرین، مقتصد و ماهر است، که دارای حداقل یک مهارت مفید برای تامین معاش حلال باشند، به گونه ای که در صورت جدایی از نظام تعلیم و تربیت رسمی در هر مرحله، توانایی تامین زندگی خود را داشته باشند.

۸. ارزشیابی و بازنگری در فرآیند یاددهی. یادگیری: پی بردن به میزان عمق یادگیری تنها از طریق سیستم ارزشیابی میسر است تا نقاط قوت و ضعف فرآیند های (یاددهی. یادگیری) مشخص شود. بنابراین ارزشیابی باید جزئی از فرآیند یاددهی. یادگیری محسوب شود و نه پایان آن، زیرا هدف آن بهبود بخشیدن و اصلاح کردن آموزش است و تضمین کیفیت در تعلیم و تربیت با استفاده از بررسی نتایج ارزشیابی و بازنگری و باز مهندسی در فرآیند آموزش حاصل می شود

۹. تعامل با اولیا: با توجه به نقش اثرگذار اولیاء دانش آموزان در روند تعلیم و تربیت، معلمان می توانند با برقراری تعامل با اولیاء و افزایش مشارکت و اثربخشی همگانی آنان در تعالی نظام تعلیم و تربیت بکوشند.

منظور از صلاحیت های مهارتی، مهارت ها و توانایی های علمی معلمان در فرآیند یاد دهی. یادگیری می باشد، که با توجه به مطالب مندرج در سند تحول بنیادین، موارد ذیل به عنوان صلاحیت های مهارتی مورد نیاز برای معلمان احصاء شده است:

۱. اثربخشی: معلمان اثر بخش معلمانی هستند که دانش و مهارت های مورد نیاز برای دستیابی به هدف های مورد نظر را داشته باشند و نیز باید بتوانند آن ها را در زمان مناسب به شیوه ی مطلوب و مورد انتظار به کار گیرند و همچنین به گونه ای متناسب هدف هایی را که به طور مستقیم و غیر مستقیم با یادگیری دانش آموزان مرتبط است محقق سازند.

۲. مدیریت کارآمد: معلمان می توانند با بهره گیری از مدیریت کارآمد کلاس به دانش آموزان در جهت صرف وقت بیشتر در راه یادگیری و زمان کمتر در فعالیت های بی هدف کمک نمایند و همچنین از پیشرفت مشکلات هیجانی و آموزشی دانش آموزان جلوگیری نمایند.

۳. تنوع آموزشی: شواهد متعدد نشان می دهد که هرچه تنوع و انعطاف پذیری در فرآیند یاددهی. یادگیری بیشتر باشد، توجه دانش آموزان به درس و پیشرفت تحصیلی آنان بیشتر خواهد بود. در این راستا سند تحول بنیادین به تنوع بخشی در محیط های یادگیری و تنوع بخشی در ارائه خدمات آموزشی با توجه به نیازها و علایق دانش آموزان در راستای شکوفایی استعداد های آنها تاکید کرده است.

۴. به کارگیری فناوری های نوین: برای ارتقای کیفیت فرآیند تعلیم و تربیت، شایسته است معلمان مهارت استفاده از انواع فناوری ها و تولید محتوای مورد نیاز

تربیت بدنی و آموزش و پرورش

۷

زنگان

۳. جو سایی

خرداد ۱۳۹۵

قوانین و مقررات رشته های ورزشی، روابط انسانی و غیره نیز در این حیطه قرار می گیرند.

۴. هدف توسعه و رشد فردی، اجتماعی (حیطه عاطفی): منظور سازگاری فرد با خود و با دیگران و نیز توسعه در رشد معیارهای رفتاری لازم برای یک شهروند خوب می باشد. تعالی این جنبه یکی از خدمات عمده تربیت بدنی به جوامع بشری است.

بررسی برنامه های ملی تصویب شده در زمینه تربیت بدنی مدارس

کلاس اول: مهارت های پایه

کلاس دوم: ژیمناستیک

کلاس سوم: شنا

کلاس چهارم: طنابورز

کلاس پنجم: تنیس روی میز

کلاس ششم: دو میدانی

کلاس هفتم: بسکتبال

کلاس هشتم: والیبال

کلاس نهم: هندبال

اکنون سوال این است که تاکنون به اهداف تعیین شده این برنامه ی ملی رسیده ایم یا نه؟

با کمی پرس و جو می توان فهمید که به دلایلی، تا به حال نتوانسته ایم به این اهداف تعیین شده برسیم. این دلایل عبارت اند از:

۱. نبود امکانات؛ اعم از نبود اماکن ورزشی، کمبود وسایل و ابزار و ...

۲. بودجه ی ناکافی برای اجرای طرح های آموزشی

۳. آماده نبودن مدارس از لحاظ ایمنی؛ اعم از زمین نا مناسب و ...

۴. نبود نیروی انسانی کاربلد و ماهر برای آموزش.

البته باید در نظر داشت که این طرح ها خوب بوده و تأثیر بسزایی برای تربیت بدنی آموزش و پرورش داشته است؛ که یکی از مهم ترین آنها روشن بودن تکلیف معلمان و دانش آموزان در بحث تدریس و یادگیری می باشد.

راه حل های پیشنهادی:

۱. در نظر گرفتن بودجه ی کافی برای رسیدن به اهداف معرفی شده، از طرف دولت، در این امر.

۲. برگزاری دوره های ضمن خدمت تخصصی برای معلمان ورزش.

۳. عملی تر کردن درس های تربیت بدنی در دانشگاه فرهنگیان متناسب با نیاز های معلمی.

۴. اجازه دادن به مدارس برای استفاده از بخش خصوصی و گرفتن حامی مالی برای اجرای طرح های تصویب شده ی تربیت بدنی

تربیت بدنی یک مقوله بسیار مهم و اساسی در زمان های قدیم بوده است و الان نیز نیاز مبرم مردم به تربیت بدنی بیش از پیش احساس می شود.

تربیت بدنی

تربیت بدنی فقط به معنای تربیت و پرورش قوای جسمی نمی باشد، بلکه طبق تحقیقات انجام شده کاملاً می توان تأثیرش را روی روح و روان افراد دید. با این استاندارد، تعریف مختصری برای تربیت بدنی در نظر می گیریم که عبارت است از: «تربیت و پرورش قوای جسمی و روانی برای حضور هرچه مؤثر تر در جامعه».

ویژگی های تربیت بدنی

هدف اصلی تربیت بدنی (که با هدف کلی آموزش و پرورش یکسان است)، تربیت همه جانبه کودکان و نوجوانان به عنوان افراد مفید و مسئولیت پذیر جامعه است. بنابراین برنامه های تربیت بدنی باید از نظر پرورش صحیح کودکان و جوانان دارای ویژگیهای زیر باشد:

۱. فرد را از نظر آمادگی بدنی به سطح مطلوب برساند.
۲. فرد بتواند به کمک آن در کاربرد بدن خود تسلط کامل داشته باشد و مهارتهای لازم را کسب کند.
۳. صفات و محاسن اخلاقی و اجتماعی را ایجاد کند.
۴. مهارت های ایمنی و عاداتی سالم را ایجاد کند.
۵. برای روز های فراغت، برنامه سالم مفید داشته باشد.
۶. باعث اعتماد به نفس شود.
۷. از برنامه های آموزش و ورزشی، نتایج انسانی و تربیتی بدست آورند.

اهداف عمده تربیت بدنی

۱. هدف های توسعه و رشد اندامی: منظور از آن ایجاد قدرت جسمانی از راه رشد و توسعه دستگاه های مختلف بدن است یا به عبارت دیگر توجه به این هدف معطوف به نیرومندی و آمادگی جسمانی می باشد.
۲. هدف توسعه و رشد عصبی، عضلانی (حیطه روان حرکتی): منظور از آن دور ریختن حرکات اضافی و بیهوده در اجرای مهارت های بدنی و انجام آن حرکات با تبحر و استادی و زیبایی و ظرافت و با صرف حداقل انرژی ممکن در مرحله اجراء.

۳. هدف توسعه و رشد تفسیری (حیطه شناختی): توسعه و رشد تفسیری در برگزیده معلومات، قضاوتها، درک و تشخیص و ارزشهایی است که با اجرای فعالیت های جسمانی همراه اند و منظور از آن گردآوری معلومات ضروری برای پربارتر کردن زندگی، توانایی اندیشه و تفسیر و تحلیل شرایط و اوضاعی است که فرد در زندگی روزمره خود دائماً با آن مواجه می شود. همچنین معلومات بهداشتی، پیشگیری از بیماری ها،

روشهای آموزش زبان فارسی به دانش آموزان دوزبانه

با فرهنگ و قوانین کشور ما سازگار نیست زیرا بر اساس نص قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران آموزش در مدارس باید فقط به زبان فارسی که زبان رسمی کشور است صورت گیرد و نمی توان از روشهایی در آموزش زبان استفاده کرد که در آن زبان رسمی زبان آموزش نیست. اما با مروری بر تمامی این روشها می توان به این نتیجه رسید که آموزش دوزبانه کاهشی زود خروج روش مطلوب آموزش زبان فارسی به کودکان دو زبانه است، زیرا اولاً مطالعات نشان داده اند که در بسیاری از موارد، آموزش به زبان مادری برای تقویت توانش های زبان اول و موفقیت در سایر حوزه های درسی و یادگیری زبان دوم سودمند است. ثانیاً در روشهای دیگر دانش آموزان بیشتر وقت خود را به آموزش زبان می گذرانند و از اهداف برنامه درسی آن دوره عقب می مانند. ثالثاً وقتی دانش آموز درسهای کلاسی خود را به زبان مادری یاد می گیرد نسبت به آن زبان احساس افتخار و برتری می کند و فرهنگ بومی وی که جزء هویت و شخصیت قومی اوست مایه شرمساری نخواهد بود. رابعاً ضمن اینکه تسلط بر بیش از یک زبان در هوش، خلاقیت و تفکر اهل زبان تاثیر بسزایی دارد بین زبانها تعامل به وجود می آید و این تعامل در غنی سازی آنها نقش موثری دارد. خامساً با آموزش دو زبانه دوره انتقال زود خروج که لااقل در مراحل ۱

زبان به عنوان ابزار ارتباط و تعامل اجتماعی در طول تاریخ همیشه نقش عمده ای در وحدت ملی جوامع ایفا نموده است. زبان فارسی که همانند درخت ستبری سرتاسر هندوچین و ایران و عثمانی را به عنوان زبان فرهیخته سایه گستر بوده است، در صورتی که حفظ و گسترش آن اهتمام لازم صورت گیرد می تواند در سرنوشت فرهنگ ایرانی و اسلامی تاثیر بسزائی داشته باشد.

دو زبانی یا چند زبانی به معنای دانستن و به کار بستن دو یا چند زبان متفاوت است به طوریکه فرد بتواند برحسب مورد برای نیازهای ارتباطی خود از هر یک از آنها استفاده کند. شرایط دو زبانه شدن ممکن است به شیوه زبان مادری و به طور همزمان اتفاق بیفتد که به آن دو زبانی طبیعی (natural Bilingualism) گویند و یا یکی از زبانها به عنوان زبان دوم یا زبان خارجی فرا گرفته شود که از آن به دو زبانی مصنوعی (Artificial Bilingualism) یاد می شود.

برخی از صاحب نظران تعلیم و تربیت معتقدند که کودکان دو زبانه در بدو ورود به محیط جدیدی مانند مدرسه صرف نظر از ارتباطات عاطفی و اجتماعی، نمی توانند از ارتباط کلامی مناسبی برخوردار باشند لذا باید والدین در این زمینه کودکان خود را آموزش دهند.

با توجه به این که کودکان در سن ورود ادامه در صفحه مقابل

مشکلات تحصیلی کودکان دو زبانه کشورمان از واقعیتهای تلخی است که نتایج پژوهشهای زیادی بر آن صحنه نهاده است. افت های تحصیلی و مردودیهای پی در پی بسیاری از دانش آموزان پایه های مختلف مدارس مناطق دو زبانه کشورمان ناشی از ناهنجاری های آموزشی است که کودکان اقلیتهای زبانهای بومی و غیر رسمی کشورمان در امر تحصیل با آن مواجه می شوند. پژوهشها نشان داده اند که این قضیه ریشه در مشکلات دو زبانی دارد. زیرا "کودک دو زبانه" در بدو ورود به دوره آموزشی دبستان به دلیل تفاوت زبان آموزشی با زبان بومی یا زبان مادری با مشکلاتی دست به گریبان می شود و معلمان نیز در آموزش خواندن و نوشتن، تفهیم مطالب و حل و فصل مسائل مربوط به یادگیری مفاهیم با نارساییهای عدیده ای از جمله تأخیر در زمان آموزش؛ سرخوردگی عاطفی و احساس خجالت در کودکان و حتی مقاومت آنان در برابر یادگیری و ... مواجهه می شوند. بنابراین تا زمانی که کودک در زبان آموزشی مهارت کافی پیدا ننماید، تعلیم و تربیت در او مؤثر نخواهد افتاد.

برای حل این مشکل نظریه پردازان زبان آموزی روشهای گوناگونی برای آموزش زبان دوم به دانش آموزان دو زبانه پیشنهاد کرده اند که همه آنها را می توان در ذیل دو روش کلی "آموزش دوزبانه" و "آموزش شناور" قرار داد. آموزش دو زبانه خود به انواع "دو زبانی کاهشی" و "دوزبانی افزایشی" تقسیم می شود. دو زبانی کاهشی نیز مرکب از دو نوع آموزش "انتقال زود خروج" و "انتقال دیر خروج" می باشد و دو زبانی افزایشی نیز دو نوع "آموزش دوزبانه برای حفظ دو زبان" و "آموزش دوزبانه تکاملی" یا "آموزش دو سویه" را در بر می گیرد. از سوی دیگر آموزش شناور نیز از انواع "آموزش پرورشگاهی"، "شناور نظام مند"، "آموزش غوطه ور" تشکیل می شود.

ناگفته پیداست که هر یک از روشهای آموزشی مذکور از مزایا و معایبی برخوردار است. برخی نیز اساساً

مجید محمدی فومنی /
عضو هیات علمی دانشگاه
فرهنگیان زنجان

معلمان و رسالت قلم

۹

زنگان

۳. جو سایی

خرداد ۱۳۹۵

مرتضی شکرزاده ساربانلار/
رشته تربیت بدنی

او را به مدرسه بردند آری در مدرسه «قلمی» زندگی و افکارش را عوض می کند؛ قلمی به درازای انسانیت می بیند که خدایش به آن قسم خورده بود، اعتماد چیره شد. ولی وقتی یاد دادند چطور بنویس، چطور باید این نوشته بود و چطور و چطور و

همه آن پیش را از یاد می برد از فکری که باید می نوشت خاطرات حرکت هایی که انجام می داد در دفتر خاطراتش نوشته شد و آرام آرام مسخ نوشته اش شد و مثل آدم های دور و برش مردگی می کرد بهتر از آنان چون زرنکتر هم بود شاید هم روزی بیدارش کنم نمی دانم ولی فک نکنم دوست داشته باشد.

باری ما معلمان آینده بهتر است متعهد آن شویم که به نحوی از مسخ شدن فرزندان این بوم بر هزر باشیم و در آخر مثل این جمله ی بی سند از دکتر شریعتی باشیم که «من سپاس گزار معلمی هستم که چطور اندیشیدن را به من یاد داد نه اندیشه ها را».

کار هر روزش نظارت بر قلمی بود که دستم می نوشت. روز به روز الفبا نوشتن دستم خوب تر می شد و من، روز به روز الفبای تعقلم را از دست می دادم در عوض می توانستم بخوانم.

اظهار نظر دانش آموزی که نمی خواست با سواد بشود؛ محبت خانواده اش را همه چی می دانست نمی خواست به راه آدم هایی باشد که آخر سر به پوچی راهشان اقرار کرده بودند. می خواست عالم شود ولی برای «ن» نه برای «نون» که مکتب ندیدن یارش را خوب آموخته بود با یک سری عقاید خاص، نمی دانم.

از معلم هایی می ترسید که از حساب کتاب افکار انسان ها سودی نبرده بودند؛ از کتاب علوم می که همه جور معلومات تجربی شیء گرا داشت، ولی خالی از یک تجربه ای که انسان ها از خدایشان دارند از خطوط قرآنمان که روی کاغذ بود نه در فعل معلم از چوپان دروغ گویی که قرار بود بشود می ترسید از

می شوند و هم مقداری از مشکل ارتباطی آن ها کاهش پیدا می کند.

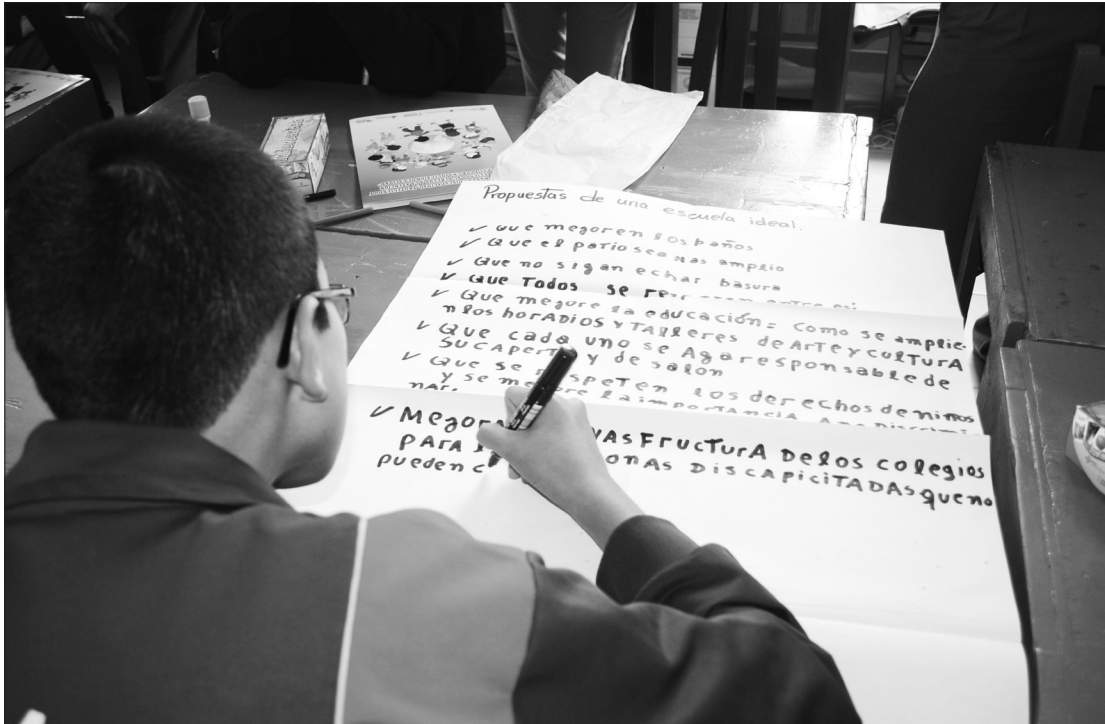
لازم است خانواده ها در مدت باقی مانده تا بازگشایی مدارس، کودکان پیش دبستانی و اول دبستان خود را به استفاده از کانال های تلویزیونی فارسی و تماشای کارتون های فارسی کنند.

در سند تحول بنیادی نظام آموزش و پرورش علی رغم این که دوره پیش دبستانی در نظام آموزش و پرورش به عنوان یک دوره رسمی اجباری دیده نشده اما در این سند برای استان های دارای دانش آموزان دو زبانه برگزاری دوره آموزشی ویژه این دانش آموزان، در قانون الزامی است. بنابراین امیدواریم مسئولان استانی در سطح اداره کل آموزش و پرورش و سطوح بالا دستی استان، پیگیر این موضوع باشند تا از این ظرفیت قانونی به خوبی استفاده کنیم تا بخشی از اشکالی که در بحث پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دغدغه ماست، رفع شود.

ادامه از صفحه قبل به مدرسه باید به نوعی از محیط خانواده جدا شوند و تجربه یک محیط جدید را داشته باشند، این جدایی برای کودکان دو زبانه بسیار مشکل تر است.

این کودکان در ابتدای ورود به مدرسه احساس می کنند کسی زبان آنها را متوجه نمی شود و علاوه بر احساس ناامنی که در محیط جدید نگرانشان می کند، در ارتباط کلامی مشکل پیدا می کنند. به همین خاطر به آن دسته از کودکانی که به دو زبان صحبت می کنند توصیه می شود برای برقراری آرامش در کودک خود هنگام تجربه محیط جدیدی مانند مدرسه، در دوره یک ماهه ای که ویژه این کودکان در شهریور ماه برگزار می شود، شرکت کنند.

لذا پیشنهاد می شود که آموزش و پرورش هر ساله این دوره را برگزار می کند که برای تقویت ارتباط کلامی کودکان دو زبانه و آماده سازی آنها برای ورود به مدرسه بسیار موثر است، کودکان در این دوره هم با مدرسه آشنا

سید حسین موسوی/
دانشجوی دکتری آموزش عالی

گرفتن بر او نیز کمکی به شاگرد نخواهد کرد بلکه به مشکل او دامن می‌زند.

«محبت و دلسوزی» معلم تاثیر مستقیم بر نگرش دانش‌آموزان در پی‌جویی اهداف اجتماعی و تحصیلی دارد. گفته می‌شود معلمانی که از سوی دانش‌آموزان افرادی «دلسوز و مهربان» شناخته می‌شوند ویژگی‌ها و حالاتی مشابه با والدین مقتدر دارند. این معلمان ساختار و قواعدی را فراهم می‌آورند ولی در عین حال به آزادی و خودمختاری دانش‌آموزان احترام می‌گذارند.

طبق بررسی‌های والدین مقتدر در منزل و تدریس مقتدر در کلاس درس، تجانس و همگونی گزارش دهند، در سنجه‌های خودپنداره مثبت و ارزشیابی کلاسهای درسی، نمرات بالاتری کسب کرده و رتبه‌های بالاتری از دانش‌آموزانی که عدم تناسب و ناهماهنگی بین این دو گزارش داده‌اند، بدست می‌آورند. بنابراین معلمان همچنان نقش معجزه آسایی در علاقه مندی دانش‌آموزان به فرایند یادگیری را ایفا می‌کنند.

در ارتباط با شکل‌گیری علاقمندی تحصیلی دانش‌آموز و نقش آموزگار و معلم در آن، تحقیقات متعددی به انجام رسیده است و روابط و همبستگی‌های چندی گزارش شده است. پاسوان و یانگ در پژوهشی اثبات کرده‌اند که بین توجه و تعلق معلم با علاقه دانش‌آموز رابطه‌ای قوی وجود دارد. آبرانتس و همکارانش، در تحقیق خود نشان داده‌اند که علاقمندی و دلبستگی معلم مستقیماً بر علاقه دانش‌آموز بواسطه نفوذ بر عملکرد یادگیری اثر می‌گذارد. هاردن نیز بر همین نهج، اثبات کرده است که کلاس درس و محیط مدرسه می‌تواند بواسطه تصورات دانش‌آموز از معلمین و همسالان، محرک انگیزش درونی باشد. به موازات این تحقیقات، یوربان به این دست یافته است که وجود روابط مثبت میان دانش‌آموزان با معلمان، با پیگیری و تعقیب اهداف اجتماع‌پسند کلاس‌های درسی همچون همگرایی با دیگران، وظیفه-شناسی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی همبستگی داشته و دارای رابطه قوی‌تری با علاقه‌مندی دانش‌آموز به مدرسه می‌باشد.

نگرش معلم به دلایل موفقیت و شکست شاگردان نیز در عملکرد هر دو موثر است. مثلاً معلمی که علت شکست شاگردی را کم‌توانی درونی، امری باثبات، و غیر قابل کنترل بداند هم شاگرد را دچار یأس و شکست می‌سازد و هم خود اقدام به برنامه‌ریزی و عمل به منظور موفقیت شاگرد نمی‌کند. در این موارد، دلسوزیهای زبانی معلم و رعایت حال شاگرد و آسان

من دلم می‌خواهد دانش آموزم...

من دلم می‌خواهد به دانش آموزم خوب نگاه کردن را یاد بدهم تا به جای دیدن، خوب نگاه کند...
نگاه کند به روییدن گل و به جای تفکر درباره ی راه های چیدن گل و نگهداری آن در صندوقچه ی تنهایی اش ...
نگاه کند به سبز شدن درختان پس از خاموشی زمستانه ی آنها ...
من دلم می‌خواهد چراغ خانه ها را خاموش کنم تا جبار باغچه بانی روی دیوار ها نقاشی بکشد...
من دلم می‌خواهد دانش آموزم را از کلاس بیرون کنم و او به جای تفکر در بهترین شیوه ی شکستن حرمت من به فکر چرایی افتادن سیب باشد...
من دلم می‌خواهد قلب دانش آموزم را بشکنم و او در وصف ظلم من سهراب شود...
من دلم می‌خواهد بیمار شوم تا دانش آموزم برای درمان من پزشک شود...
من دلم می‌خواهد دانش آموزم برای من اقتدار بورزد تا منیتش را پاسداری کند...
من اگر ادیسون نشدم دلم می‌خواهد دانش آموزم در واگن قطار برق تولید کند...
من اگر نقاش نشدم دلم می‌خواهد دانش آموزم به جای کشیدن همیشگی خانه و یک تک درخت تنها درخت ها را در آغوش یکدیگر بکشد...
دانش آموز من ... بهترین من! من دلم می‌خواهد تفکر در کائنات را به تو بیاموزم ...
من دلم می‌خواهد اندیشیدن را ... پرواز را خلق کردن را سرودن را به تو بیاموزم...
خودم سهراب نشدم اما دلم می‌خواهد کلاسم پر از سهراب باشد...

سارای معلم اندیشه آزادی

۱۲

زنگان

۳. جو سایی

خرداد ۱۳۹۵

زهرا ایمانی/ رشته ادبیات

کنار رودخانه ی آرپا چایی که در نزدیکی مرز ایران و آذربایجان جاری است در یکی از دهات نزدیک آن دختری ساری تنللی (گیسو طلا) و آلاگوز (چشم شهلا) به دنیا می آید و پدر مادرش نام این دختر را سارای می گذارند. سارای داستان، در طبیعت آذربایجان پرورش می یابد. بزرگان ایل سارای را به پسری به نام آیدین نامزد می کنند و چون سردهسته گله داران بود او را خان چوبان می خواندند. سپس خان چوبان به قشلاق می رود که به مدت ۶ ماه طول می کشد. روزی چشم خان ایل به سارای می افتد و از پدر سارای می خواهد که سارای را به عقد او درآورد و پدر سارای پیشنهاد خان را رد می کند. از خان اصرار و از پدر سارای انکار و خان ایل پدر سارای را مورد ضرب و شتم قرار می دهد. خان سارای را تهدید می کند که در صورت سر باز زدن از خواسته اش دیگر پدر خود را نخواهد دید؛ چون او پدرش را خواهد کشت. سارای که به جز پدر کسی را نداشت بر خلاف علاقه وافرش به خان چوبان و قولی که به او داده بود، تن به خواسته خان ظالم می دهد و روزی که سارای گفت آماده ی ازدواج با خان می باشد، همه از این تصمیم او متحیر می شوند؛ ولی او چاره ای جز این نداشت چون او شیر دختر تورک بود و پاک دامن. سارای به دنبال خان راهی شد اما در راه تنش را به آب جاری سپرد و خود را جاودانه ساخت.

ابوالقاسم نباتی در میان چندین بند شعر تراژیک، گوشه ای از این حکایت را چنین بیان می کند:
آرپا چایی آشدی داشدی
سنل سارانی آلدی قاشدی

جوت باجینین گوزو یاشدی
آپاردی سنلر سارانی
بیر آلا گوزلی بالانی
گئدین دئین خان چوبانا
گلمسین بو ایل موغانا
گلسه باتا نا حق قانا
آپاردی سنلر سارانی
بیر آلا گوزلی بالانی
آرپا ابی درین اولماز
آخار سولار سرین اولماز
سارای کیمی گلین اولماز
آپاردی سنلر سارانی
بیر آلا گوزلی بالانی
سارای نماد ملتی شد که در چنگ ظلم، راه نرفته را رفت، ولی رفتنی از جنس آموزش بر پیکره ی فهم انسان ها. معلم اندیشه ای شد که در خواهان بودن، با نبودش اندیشه ها را آزاد می کند و به افکار در بند حقارت، معلمی می کند برای رهایی شان از فکر های بی فکر شان که جز نشخوار کردن و کئچینمک* چیزی بلد نبودند. در واقع می گوید مصلحت منفعت دارد ولی حقیقت رشد، تعالی و آزادی می آورد. برای یاشایش**حقیقت نیاز هست؛ نه مصلحت. به قول دکتر شریعتی مصلحت ذبح شرعی حقیقت هست ولی سارای قهرمان زنان ترکان این را نپذیرفت.

*کئچینمک: زنده مانن کردن با هرکس و هر ظلم و ستم
**یاشایش: زندگی همراه با رشد و ترقی و مقابله با ظلم و ستم

درس کارورزی یکی از شاخصه های عمده ی تربیت معلم نو و احیا شده است. این شاخص هم در تربیت پیش از خدمت هم در تربیت حین خدمت معلمان نقش اساسی دارد. برنامه ی کارورزی باید بتواند دانشجویان را برای رویارویی با موقعیت های بی بدلیل تدریس آماده نماید.

می توان ادعا کرد کارورزی نقطه عطف دانشگاه فرهنگیان است، بنابراین تلاش توام با خلاقیت و پشتکار برای پشت سر گذاشتن موانع ریز و درشتی است که بر مسیر اجرای کارورزی مانند مین های میدان جنگ، آن را تهدید می کند، یک انتظار جدی و سنگین و البته برازنده ی استادان، مدرسان و مسئولینی است که چنین مسئولیت خطیر و دشواری را پذیرفته اند. (دکترمهرمحمدی، ۱۳۹۳)

برای رفع کاستی ها و بهبود عملکرد واحد کارورزی در پردیس الزهرا (س) پیشنهادهای زیر ارائه می گردد:

- دقت در گزینش معلمان راهنما و برگزاری کلاس های توجیهی پیش از آغاز دوره ی کارورزی برای اجرای روش های فعال و نوین تدریس.

- برگزاری کلاس های توجیهی و آموزشی برای اساتید راهنما و هم چنین دانشجویان برای اجرای مرحله بعدی طرح کارورزی.

- ارتباط و تعامل بیشتر اساتید راهنما با یکدیگر و هم چنین معلمان راهنما.

- متناسب سازی اهداف کارورزی با توانایی و دانش نظری دانشجویان و رعایت ارائه دروس پیش نیاز و تکمیل آموخته های دانشجویان در زمینه فنون تدریس و روش تدریس دروس مرتبط قبل از ورود به کارورزی.

- کاهش تعداد دانشجوی کارورز برای هر استاد راهنما به منظور رسیدگی بهتر.

دانشگاه فرهنگیان را می توان از جمله حساس ترین و مهم ترین مؤلفه های نظام تعلیم و تربیت دانست؛ که در آموزش و تربیت معلمان اهمیت بسزایی دارد. با توجه به اهمیت کارورزی در دانشگاه فرهنگیان و اثر بلندمدتی که برتنه ی اصلی جامعه یعنی نظام آموزش و پرورش خواهد گذاشت، ضرورت این امر که بایستی مستمرا مورد ارزیابی و تثبیت یا تعدیل روش قرار گیرد را توجیه می کند.

معلم به دلیل تماس دائم و محسوس تری که با فرآیند یاددهی-یادگیری دارد، می تواند تاثیر ملموس تری در روندهای آموزشی و پرورشی داشته باشد. شرط تحقق این امر، این است که معلم از ابتدا بیاموزد چگونه به طور علمی و نظام مند برای بسیاری از فعالیت ها و روندهایی که هر سال و یا هر روز در حرفه ی خود با آن مواجه است، برنامه ریزی کند و در مورد موقعیت ها و عوامل مختلف دخیل در آموزش و یادگیری تفکر و تدبر نماید. کارورزی زمینه بسیار مناسب و مهمی است که اگر هدفمند و با برنامه ریزی همراه باشد، می تواند تاثیرات مهمی در فرآیند یاددهی-یادگیری بوجود بیاورد. (خانی، دانش بازنگری و درس تمرین دبیری: نقش ها و شیوه ها، ص ۲۴۲)

مقصد دانشگاه فرهنگیان تربیت معلمانی آگاه از دانش های لازم برای معلمی کردن است که با این باور آمیخته اند که همواره به دانش های تازه ای نیاز است که با به کارگیری روش های مناسب از موقعیت های عملی حاصل می آیند. کارورزی تمهیداتی رسمی را در جهت ایجاد فرصت هایی برای دانشجویان برای مطالعه تجربه، علائق شغلی خارج از محیط دانشگاه در قالب یک برنامه علمی و تحت نظر یک گروه دانشگاهی فراهم می آورد.

خلاصه ای از دیدار دانشجو معلمان با رهبر انقلاب

همچنین آقا در مورد سوگند نامه ای که توسط دانشجو معلمان در آنجا قرائت شد فرمودند: بنده خودم این سوگند نامه را مطالعه کردم متن خوب و قابل توجهی دارد، حواستان باشد شما که سوگند خوردید و زیر بار مسئولیت سنگینی رفتید که باید به سوگندتان پایدار بمانید و به آن عمل نمایید و فرزندان این کشور و ملت را امانت هایی بدانید و الگوهای نمونه ای برای آنان باشید چرا که در شکل گیری شخصیت آنان نقش قابل ملاحظه ای دارید.

سلام عزیزانم، سلام برادران و خواهران عزیزم صمیمی تر و گرم تر از این نمی شود، آقا صحبت هایشان را با معلمان اینگونه شروع کردند با همان گرمی و صمیمیت همیشگی

با همین یک عبارت، چه اشکهایی که از روی عشق و شوق از چشمها جاری نشد، وقتی مولایی خدمتگذارانش را با عنوان عزیز خطاب می کند چرا دیده ها نبارند، و عشق شان را ابزار نکنند؟

آقا از اخلاص معلمان گفتند و ادامه دادند که در این شغل می شود و می توان اخلاص فراوان در کار داشت چرا که با حقوق و مزایای که خالصانه و مخلصانه زحمت می کشند اما این دلیل نمی شود که مسئولان از معلمان غافل شوند و به مشکلات آنان رسیدگی نکنند.

حضرت آقا بارها فرمودند: هزینه در آموزش و پرورش هزینه نیست، سرمایه گذاری هست وقتی در آموزش و پرورش هزینه می شود اثر این سرمایه گذاری را در سالهای آینده خواهیم دید.

سخن سرپرست شبانه روزی پردیس با دانشجو معلمان عزیز

این مهم آن قدر ارزش دارد که بنده از شما و شما نیز از دوستان خود خواهش کنید تا کمی در ایی موضوع تأمل کنیم و رفتار کنونی را تغییر دهیم.

و اما سالن سلف؛ همانطور که می دانید مسئولیت نظافت سالن سلف با دوستان خودتان هست، فکر می کنم اگر هر کس موقع تمام شدن غذا محل صرف غذای خود را تمیز کند، دوستانتان بسیار ممنون و سپاس گزار شما خواهند بود، چه بسا از دانشجو-معلمان هم غیر از این انتظاری نیست و در نهایت به موقع خوابیدن و رعایت ساعت خاموشی از اهم امور می باشد.

شاید اگر یک بار عوارض کم خوابی را در اینترنت مطالعه کنیم، رفتارمان کمی تغییر کند. عادت به کم خوابی و شب بیداری در این ایام جوانی که بدن نیاز مبرم به ۷-۸ ساعت خواب مفید دارد، مطمئناً عوارض غیر قابل جبرانی در گذشت زمان و در سال های آتی عمر خواهد داشت.

کلام آخر اینکه ایام عمر و ایام جوانی مثل ابر به سرعت در گذر هستند. بیاییم با عادت دادن خودمان به کار های خوب و نیک، فضایل اخلاقی را در این ایام طلایی در خود نهادینه کنیم. چرا که رفتار و عملکرد ما در این ۴ سال که بهترین ایام عمر ما محسوب می شود، کل طول عمرمان را تحت الشعاع قرار خواهد داد.

و در پایان، برای تک تک شما عزیزان آرزوی موفقیت دارم و برای تمامی شما، سلامتی و خوشبختی در کنار خانواده؛ از خداوند منان خواستارم.

عرض سلام و ادب و احترام خدمت تمامی دانشجویان عزیز فرصتی پیش آمد تا صحبتی داشته باشیم با دانشجو-معلمان عزیز در خصوص زندگی خوابگاهی و آداب و قوانین مربوطه. بر خود لازم می دانم که تشکر ویژه داشته باشم از دانشجویان عزیزی که همیشه به نوعی یار و یاور سرپرستی بودند و هستند، تقدیر و تشکر بکنم.

این عریضه نه از باب نصیحت بلکه از جهت یادآوری و تذکر خدمتتان تقدیم می گردد؛

((فذكر ان الذکر تنفع المومنین))

در جا و فضایی که قرار است به صورت دسته جمعی حضور داشته باشیم و زندگی کنیم مستلزم این عمر هست که حتما شخص از ((من)) در آید و به ((ما)) تبدیل شود.

این اولین قدم هست و اگر محقق شود بسیاری از مشکلات احتمالی مرتفع می شود.

رعایت نظافت خوابگاه-رعایت نظافت شخصی-رعایت ادب و احترام نسبت به همدیگر-رعایت ساعت خاموشی (۲۳:۳۰) و ...

و اما موضوع مهمی که شاید خاطر همه را می آزارد دور ریز کردن نان مصرفی هست. نان، این برکت الهی که با زحمت و هزینه فراوان در دست من و توست؛ واقعا حقش این نیست که به این شکل، آن هم در این مکان، یعنی دانشگاه فرهنگیان (مهد تربیت دانشجو معلمان) که خود هر کدام سکان دار یک مجموعه ی تربیتی خواهند بود مورد اصراف و بی مهری قرار گیرد!

محمد حسام جعفری/
سرپرست شبانه روزی پردیس
شهید بهشتی زنجان

بایدها و نبایدهای معلمی در کلام رهبر انقلاب

۱۵

زنگان

۳. جو سایی

خرداد ۱۳۹۵

سحر جعفری /
رشته علوم تربیتی

برای معلمین که ضروری و لازم است می فرمایند؛ «اینها کارهای خیلی خوبی است و باید انجام بگیرد. البته خود شما معلمین عزیز نقش دارید در اینکه آن نمونه‌ی کافی و لازم برای معلمی را در مدرسه‌ها نشان بدهید. به هر حال اینها نیازهای ماست و باید انجام بگیرد.»^۷

□ تربیت کودک طراز انقلاب

رهبر انقلاب در مورد رفتار و پرورش کودکان معتقدند که باید کودک دارای ویژگی‌هایی باشد که بتواند در جامعه به عنوان یک شخص مفید و موثر ظاهر شده و در شغل و جایگاهش یک نیروی ارزشمند برای انقلاب و اسلام محسوب شود. برخی از ویژگی‌های مورد تاکید رهبر انقلاب که باید در دستور کار تربیتی معلمان به صورت عملی قرار گیرد، اشاره خواهیم نمود:

□ خودباوری

اعتماد به نفس و خودباوری از شاخصهایی است که باعث می شود به نظام و مردم آن در برابر زورگوییها و ددمنشی های جهانی تسلیم نشده و بتوانند فعل خواستن را صرف کرده و به اهداف بلند مدت خود دست یابند و البته دچار ضعف و ترس نشوند، حضرت آیت الله خامنه‌ای در این باره می فرمایند: «ما باید کودک را از آغاز دارای اعتمادبه‌نفس و باور به هویت خود بار بیاوریم. البته این مخصوص کودکان دبستانی نیست؛ در دبیرستان هم همین هست، در دانشگاه هم همین هست.»^۸

□ بردباری

یکی از روحیات مهمی که باعث میشود بسیاری از مشکلات در سطح فردی و اجتماعی در جامعه کاهش یابد، بردباری است که ترویج این روحیه و تربیت کودکان براساس آن باعث ایجاد فداکاریهای بیشتر و افزایش تحمل مردم در برابر مشکلات کشور و به خصوص فشارهای اقتصادی است، رهبر انقلاب درباره تربیت کودکان با چنین روحیه ای می فرمایند: «یکی از چیزهایی که در تعامل اجتماعی احتیاج داریم، روحیه‌ی بردباری است؛ حلم. اینکه در اسلام و در اخلاق اسلامی اینقدر حلم ذکر شده، به این خاطر است. نبود بردباری، بسیاری از مشکلات را در سطوح پائین و سطوح فردی و سطوح اجتماعی به وجود می آورد.»^۹

□ کنجکاوی

از ویژگیهایی که باعث خواهد شد در آینده شاهد پیشرفتهای بزرگی در حوزه علم در کشور باشیم، روحیه دنبال کردن و پیگیری است که ایشان با تاکید بر آن می فرمایند: «کنجکاوی؛ حالت استفسار و استفهام و دنبال کردن»^{۱۰}، که در رفتار و اخلاق کودکان باید بوجود بیاید تا ذهنی جستجوگر و فعال داشته باشند.

□ تعاون

«کار جمعی، تعاون و همکاری با یکدیگر»^{۱۱}؛ باید این عادت

معلم کسی است که دارد نیروی انسانی را آماده می کند برای اداره و گذران زندگی کشور و زندگی جامعه در آینده‌ی نه چندان دوری. چشم به هم بزنیم، همین جوانهای شما، همین محصلین شما، مردانی هستند که کارهای این جامعه بر دوش آنهاست.

□ ساخت هویت کودکان

«ما در درجه‌ی اول باید به ساختن و پرداختن شکل روحی کودکانمان اهتمام بورزیم. اگر توانستیم هویت انسانی این کودک را از آغاز کودکی شکل بدهیم و خلقیاتی را در آن به وجود بیاوریم، این برای همیشه به درد خواهد خورد.»

□ بروز کردن کتب درسی

آموزش کتاب های بروز شده جهت آموزش به بهترین نحو و به شکلی که مفاهیم کامل منتقل شود، با نگاه به ابعاد فردی و اجتماعی تربیت کودک و با نگاه به سند تحول آموزش و پرورش به عنوان چراغ راه تا انحراف ایجاد نشود.

□ تفکر و فلسفه برای کودک

«با یاد دادن تفکر، کودک ما فرا میگیرد که فکر کند و برای فکر کردن درست راهنمایی میشود؛ سطحی نگری، سطحی آموزی در مسائل زندگی یک جامعه را زمین گیر میکند، در بلندمدت بدبخت میکند؛ باید فکر کردن را در جامعه نهادینه کرد. اگر کسی دارای تفکر بود، این روحیه موجب میشود که او بتواند مسائل مهم علم را هم کشف کند.»^۳

□ اخلاق عملی

«معلم اگر شخصیت خودش ساخته نباشد، نمیتواند به متعلم خود، به مخاطب خود چیزی بدهد.»^۶

□ بازآموزی معلمان

رهبر انقلاب در مورد دوره های ضمن خدمت برای بروز شدن اطلاعات معلمان و به مسئله‌ی تربیت معلم، مسئله‌ی بازآموزیها، تداوم تحصیلات و دوره‌های گوناگون آموزشی

شکل بگیرد تا روحیه‌ی تعاملی و تعاون در آینده در کودکان بوجود بیاید.

□ بلندهمتی

«کودکان و همچنین جوانان را از آغاز عادت بدهیم که با همت بلند نگاه کنند. مسائل گوناگونی وجود دارد که اینها را باید در سطح دنیا دید، در سطح جهانی باید مشاهده کرد، نه در سطح منطقه‌ای، چه برسد به این که انسان بخواهد آنها را در سطح کشوری یا در سطح ولایتی و استانی ببیند. مسائلی وجود دارد که اینها را باید در آفاق صد ساله و صد و پنجاه ساله دید، نه در یک افق محدود پنج ساله و ده ساله و کمتر. اینها همت بلند لازم دارد؛ نگاه بلندهمتانه به مسائل گوناگون. این دانش آموز یا این دانشجویی که شما امروز دارید تربیت میکنید، چند صباح دیگر یک استاد است، یک مدیر فعال است، یک کارشناس برجسته است، یک عنصر مؤثر در حرکت سیاسی

جامعه است؛ چند صباح دیگر این وجود مؤثری در جامعه خواهد بود. این را آنجوری تربیت کنید که با این همت بلند بار بیاید.» ۱۲

□ تحمل رنج کار

«تن به کار دادن است؛ یکی از مشکلات ما تنبلی است» ۱۳، که باید ریشه این روحیه کم کم در جامعه خشک شود، و تحمل سختی و رنج و زحمت کشیدن باید از اعوان کودکی در کودکان ایجاد شود، و این ویژگی ها ایجاد شدنی است و صرفاً موارد انتزاعی نیست.

□ افزایش مطالعه

«در جامعه‌ی ما بی‌اعتنائی به کتاب وجود دارد. گاهی آدم می‌بیند در تلویزیون از این و آن سؤال میکنند: آقا شما چند ساعت در شبانه‌روز مطالعه میکنید، یا چقدر وقت کتابخوانی دارید؟ یکی میگوید پنج دقیقه، یکی میگوید نیم ساعت! انسان تعجب میکند. ما باید

جوانان را به کتابخوانی عادت دهیم، کودکان را به کتابخوانی عادت دهیم؛ که این تا آخر عمر همراهشان خواهد بود.» ۱۴

و در آخر هم باید اهمیت دستگاه آموزش و پرورش و شغل شریف معلمی را در این کلام رهبر انقلاب جستجو کرد که می‌فرمایند: «اگر شما توانستید این نسل رو به رشد را، نسل نواخته را به شکل درست تربیت کنید، این حرکت، سریع‌تر و پرشتاب‌تر پیش خواهد رفت.» ۱۵ و در واقع گره زدن پیشرفت کشور به معلمان عزیز، نشان از قدر و منزلت و جایگاه رفیع آنان در نظام مقدس ایران اسلامی دارد. خلاصه‌ای از سخنرانی‌های ایت الله خامنه‌ای با معلمان و فرهنگیان منبع: سایت مبشر صبح - محمدباقر باباهادی

آنها از فکر تو می ترسند

آنها از فکر تو می ترسند

اگر کسی بتواند معلم خوبی باشد ، خیانت کرده است اگر به کار دیگری بپردازد . چرا که معلمی کار پیغمبری و تعلیم کار خدایی است.(دکتر شریعتی)

می توان در سایه آموختن
گنج عشق جاودان اندوختن
اول از استاد، یاد آموختیم
پس، سوادِ سواد آموختیم
از پدر گر قالب تن یافتیم
از معلم جان روشن یافتیم
ای معلم چون کنم توصیف تو
چون خدا مشکل توان تعریف تو
ای تو کشتی نجات روح ما
ای به طوفان جهالت نوح ما
یک پدر بخشنده آب و گل است
یک پدر روشنگر جان و دل است
لیک اگر پرسى کدامین برترین
آنکه دین آموزد و علم یقین
از : استاد محمد حسین شهریار

هر میلتن ایچینه بیر چراغ واردی
کی هامییا ایشیق پایلیار اودا اؤیرتمن دی
(معلم دی). (هوگو)

دانشمند شهید دکتر مجید شهریاری

۱۷

زنگان

۳. جو سایی

خرداد ۱۳۹۵

یحیی نظری/رشته علوم تربیتی

دکتر مجید شهریاری در سال ۱۳۴۵ در زنجان متولد شد ایشان متأهل و دارای دو فرزند به نام های محسن و زهرا بودند. همسر ایشان خانم دکتر بهجت قاسمی عضو هیات علمی دانشگاه شهید بهشتی می باشد.

شهید مجید شهریاری تحصیلات ابتدایی و دبیرستان را در زنجان، دوره کارشناسی را در رشته الکترونیک در دانشگاه صنعتی امیر کبیر (از سال ۱۳۶۳ تا سال ۱۳۶۸)، دوره کارشناسی ارشد را در رشته مهندسی هسته ای در دانشگاه صنعتی شریف (از سال ۱۳۶۹ تا سال ۱۳۷۱) و دوره دکتری در رشته مهندسی هسته ای را در دانشگاه امیر کبیر (از سال ۱۳۷۲ تا ۱۳۷۷) گذرانده اند.

مشاغل اجرایی ایشان به شرح زیر بوده است:

- نماینده دانشگاه شهید بهشتی در امور اجرایی همکاری با سازمان انرژی هسته ای از ۴/۱۱/۱۳۸۳ تا زمان شهادت

- عضو انجمن هسته ای ایران از ۱/۱۲/۱۳۸۳ تا ۱/۱۲/۱۳۸۵

- مدیر گروه کاربرد پرتوها از ۳/۷/۱۳۸۴ تا زمان شهادت

- عضو شورای آزمایشگاه مرکزی دانشگاه از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۶

- عضو کمیته تخصصی فنی و مهندسی از سال ۱۳۸۶ تا زمان شهادت

- مشاور جمهوری اسلامی ایران در پروژه سزامی از

۱۳۸۷ تا زمان شهادت

- برگزار کننده چهار کمیته علمی و کارگاه آموزشی از سال ۱۳۸۵ تا زمان شهادت

و سرانجام این دانشمند فرزانه و استاد فیزیک هسته ای دانشگاه شهید بهشتی ایران در تهران در تاریخ ۸ آذر ۱۳۸۹ توسط رژیم صهیونیستی و با همکاری اطلاعاتی منافقین در یک عملیات تروریستی به درجه رفیع شهادت نائل گردید.

نه‌یه گۆره آلا‌هه معلیم‌لری یاراتدی؟

او زامان‌کی آلا‌هه معلیم‌لری یاراتدی، بیزه ماراقلی بولدالار وئردی‌کی بیزه یاردیم ائدرلر دونیانی آنلییاق و هر نه‌یین نه اولدوغونو و گۆزلیگینی گۆره‌ک و آنلییاق و هر انکشافدان و هر کیمدن داها یاخشی تانیش اولاق. او زامان‌کی آلا‌هه معلیم‌لری یاراتدی، بیزه ماراقلی یول‌لار گۆستردی‌کی اهیری یول‌لاری بیزه گۆرسده دئمه‌لی‌دی بیز ائلیه بیلهریک سئچک نئجه یاشایاق و نئجه یانلیش ایشه دوز ایش گۆره‌ک‌کی بیزه یول گۆسترسین بیزه یول گۆستره‌بیلک و اؤیرنک نئجه گوجلو اولاق.

نه‌یه گۆره آلا‌هه معلیم‌لری یاراتدی؟

آلا‌هه‌یین بیلیمی و سئوگی‌سی‌دی بیزه یاردیم ائدرکن اسگیک دونیامیزی داها دوزگون و آنلاقلی یاشیایاق.

سنیین یولون انبیانین یولودور

سینه نن علم و حقیقتله دولودور

شاه‌لار بوتون معلم‌لر قولودور

مدیون‌دور سنه انسان معلم

شاعر: محمد هوشمند

کی‌میا عبادی/

رشته زبان انگلیسی

فرهنگ نامه‌ی معلمان

گروهی و انفرادی افراد را در نظر می‌گیرد که شامل اطلاعاتی در مورد شکل‌های مختلف یادگیری، استراتژی‌های یادگیری و مراجعی برای پیدا کردن اطلاعات بیشتر هست. کار اصلی این کتاب حمایت عملی از رشد و ترقی استراتژی‌های تدریس در کلاس درس است. بخش اول کتاب پیرامون استراتژی‌های تدریس در بهبود خودارزیابی صحبت می‌کند. در بخش دوم با موضوعاتی که از a تا z مرتب شده در مورد بهتر کردن استراتژی‌های یادگیری مؤثر ادامه می‌یابد. هر موضوع شامل این قسمت هاست: ابتدا باید در مورد موضوع فکر کنیم و ببینید چه چیزهایی با این موضوع در ارتباط است بعد در قسمت مفاهیم مرتبط موضوعات مربوط به آن را ذکر می‌کند. بعد از آن استراتژی‌هایی که با نقاط پررنگ مشخص شده‌اند را بعنوان اهداف منتخب نشان می‌دهد.

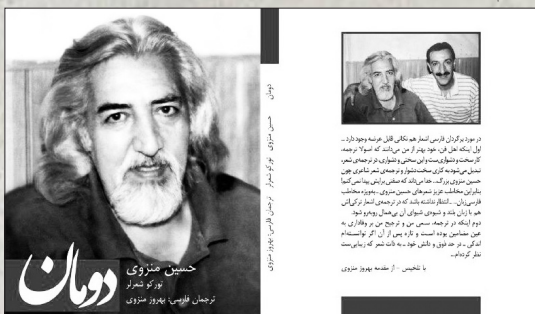
لین اورال-مارگرت سنگستر
مترجم دکتر الهام کاوندی-سکینه بابایی
این کتاب درباره‌ی روش‌های مختلفی مثل ارزیابی و فعالیت برای کارآمد کردن معلمان صحبت می‌کند. سعی دارد یک انعکاس تحلیلی از استراتژی‌های تدریس ارائه نماید. پیشنهادهایی که در قسمت‌های مختلف این کتاب وجود دارد مدیریت

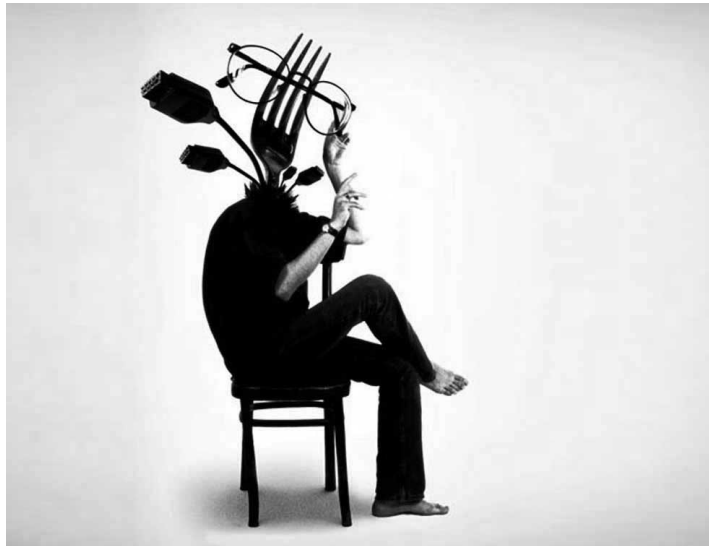
محمدعلی بیانی مدیر مسئول نشریه‌ی بایرام و مؤلف کتاب «بئله اوخو بئله یاز» می‌باشد. همچنین ناشر این کتاب فصل پنجم می‌باشد.

دومان

کتاب دومان که اشعار ترکی استاد منزوی و به لهجه‌ی ترکی زنجان (خمسه) است. در نوشتن هم کوشش شده است که کلمات همانطور که تلفظ می‌شوند نوشته شوند. ترتیب اشعار این مجموعه از نظر قالب به ۵ فصل (غزل-لر-قوشمالار، دوردلوکلر و مخمس-لر-سربست-لر-بیایاتی-لر-باشقاشعرلر) تقسیم بندی شده است. آقای بهروز منزوی که کار ترجمه‌ی دومان را به فارسی انجام داده‌اند و اشعار فارسی را در بخش دوم کتاب آورده‌اند. ویراستار بخش ترکی دومان آقای

نقد و بررسی آراء تربیتی پست مدرنیسم با مبانی تربیتی اسلام

است. از دیدگاه مربیان پست مدرن چون امکان طرح و اجرای یک برنامه فراگیر و نظام یافته برای رشد و تربیت انسان ها وجود ندارد، امکان تنظیم و پیشنهاد اهداف خاص را هم برای تعلیم و تربیت نباید داشت. این همان نسبیّت گرایی پست مدرن است که حاصل آن ناتوانی در تمیز خوب و بد از همدیگر است. از معضلات عمده پست مدرنیسم این پیش فرض است که فرا روایت ها در حال افول قرار دارند. در وهله اول باید دانست که فرهنگ پست مدرن، مملو از نسخه های اخلاقی جهان شمولی است؛ در عین حال هر نوع جهان شمولی را رد می کند. در واقع پست مدرنیسم در نقد جهان شمولی، خود جهان شمول گرایی می کند. به طور کلی در پست مدرن محدودیت هایی چون مخالفت های متعدد با دستاوردهای عقل، بد بینی و شک گرایی، پراکنده گویی، تناقضات و اجزای منقسم و تکه پاره در پست مدرنیسم به حدی است که برخی صاحب نظران تعلیم و تربیت همچون بلیک نیز به این نتیجه می رسند که پست مدرنیسم در عرصه تعلیم و تربیت نتوانسته حرف تازه ای که بتواند در عمل جایگزین اندیشه های مدرنه بشود، عرضه کند.

افکار و اندیشه های ارزنده و بزرگ، نقش بسیار مهمی در تکامل انسان داشته و دارند. یکی از مکاتب تاثیر گذاری که در دهه های اخیر توانسته از سایر مکاتب پیشی بگیرد، مکتب پست مدرنیسم است. ما امروز در دوران پست مدرن زندگی می کنیم و این بهانه که پست مدرنیسم منحصر به جهان غرب است، پذیرفتنی نیست. اما با وجود این مکتب پست مدرنیسم همواره از شروع آغاز به کار خود در همهی جهات از وجود شناسی تا مسئله هویت و نابودی انتخاب و... مورد نقد قرار گرفته است. مکتب پست مدرنیسم دارای مضامین خاصی که مورد توافق همه دانشمندان باشد، نیست اما می توان به مواردی اشاره کرد که بیشتر در این مکتب مورد تاکید است از جمله، ترویج نسبیّت گرایی افراطی، نفی فرا روایت ها و کلی گرایی، عدم اعتقاد به مرجعیت عقل و ناباوری نسبت به اقتدار علم، رویکرد انتقادی، همیت زبان و بی اعتقادی به معانی ثابت، کثرت گرایی. در سال های اخیر پست مدرنیسم الهام بخش سبکی از آموزش و پرورش در نظر گرفته می شود و روز به روز در حال پیشرفت و راهیابی به کشور های گوناگون است از این رو نقد مکتب پست مدرنیسم با مبانی اصیل اسلامی موجب جلوگیری از ورود بدون فکر و اندیشه آن به جامعه اسلامی شده و از تضعیف آموزش و پرورش که یکی از ارکان های تحول آفرین به شمار می رود، جلوگیری شود. از مضامین مهمی که مورد انتقاد مبانی اسلام قرار دارد می توان به این موارد اشاره کرد. نقد شکاکیت در عقل که در اسلام مورد تاکید بسیاری بوده است. اما با وجود این در مکتب پست مدرنیسم آن را به عنوان یک مرجع قابل اعتماد انکار می کند. کثرت گرایی افراطی که در آن هر نظر و عقیده ای مورد قبول بوده و نتیجه آن هرج و مرج و آنارشیزم

میلاد محمدلو و

رضا مطلبی حسین آبادی/

رشته علوم تربیتی

شهرستان ابهر

ابهریم چایلو چمنلی بیر دیاریم وار منیم
لاله لردن باغری قان اولموش بهاریم وار منیم

مربوط می‌ساخت و در این منطقه به جاده اصفهان معروف بود. راه ابهر به ری نیز وجود داشت.

گردشگری ابهر

کشاورزی پر رونق، باغ‌های سرسبز و پر محصول، طبیعت زیبا و بکر، وجود منابع، شن و ماسه و همچنین آثار تاریخی که جزء میراث ثبت شده در یونسکو می‌باشد، از دیگر عوامل رونق، شهرت و اعتبار این شهرستان می‌باشد. شهرستان ابهر با داشتن آب و هوای مناسب و جاذبه‌های طبیعی شامل کوه‌ها، قلعه‌ها، شیب‌های مهم، چشمه‌های آب معدنی، رودخانه‌ها و آبشارها، یکی از مناطق توریستی و گردشگری استان محسوب می‌شود. از مکان‌های تاریخی و مذهبی این شهرستان می‌توان به قلعه تپه، مسجد جامع قروه، امامزاده شاه زید الکبیر، مسجد جامع ابهر، آرامگاه پیر احمد زهرنوش، امامزاده اسماعیل شنات و امامزاده یعقوب صائین قلعه اشاره کرد.

زبان مردم ابهر

زبان مردم ابهر ترکی آذربایجانی می‌باشد و جزو شیرین‌ترین لهجه‌های زبان ترکی می‌باشد. امروزه با توجه به نزدیکی به مناطق مرکزی ایران وجود بیش از ۱۰ مراکز دانشگاهی و همچنین مهاجرت مردم از اقصای نقاط کشور به این شهر، شاهد بروز تغییراتی در بافت فرهنگی و زبان مردم شهر ابهر هستیم.

مشاهیر ابهر

از علمای نامی این دیار می‌توان به مولانا شیخ قطب الدین احمد ابهری، اثیرالدین مفضل بن عمر (اثیرالدین ابهری) و ملا محمد هیدجی زنجانی (البته دیوان ترکی ایشان به لهجه خمه می‌باشد) اشاره کرد. شاعران و ادیبان زیادی از منطقه ابهر برخاسته‌اند که جمله مهمترین آنها می‌توان به ابونصر مرغزی، جمال الدین ابهری، رکن الدین بکرانی ابهری، رفیع الدین بکرانی ابهری، مولانا نرگسی ابهری، مولانا تادروی ابهری را نام برد. از شاعران معاصر نیز می‌توان خاکسار ابهری و سعید بداغی را نام برد.

شهرستان ابهر واقع در استان زنجان شامل یک بخش مرکزی، سه شهر (ابهر، صائین قلعه و هیدج) و پنج دهستان (ابهرود، حومه، درسجین، دولت آباد و صائین قلعه) می‌باشد. جمعیت این شهرستان بر طبق سرشماری سال ۱۳۹۰، برابر با ۱۶۹۰۱۷۶ نفر بوده‌است. اما با تبدیل شدن بخش سلطانیه به شهرستان سلطانیه جمعیت شهرستان ابهر ۳۰ هزار نفر کم شد. شهر ابهر مرکز این شهرستان است و با ۸۷۰۳۹۶ نفر جمعیت در سال ۱۳۹۰، به عنوان دومین شهر پرجمعیت استان زنجان پس از شهر زنجان محسوب می‌شود. ارتفاع شهر ابهر از سطح دریا ۱۵۴۰ متر است. ابهر با وسعتی برابر ۲۷۷ هزار هکتار در ۹۰ کیلومتری مرکز استان درکناره جاده بین‌المللی تهران-بازرگان واقع شده‌است.

تاریخچه

ابهر یکی از شهرهای دوران پادشاهی سلسله کیانیان (هخامنشیان) است. از تاریخ احداث قلعه تپه (تپه دارا) و شهریت ابهر در روزگار داراب شاه کیانی آخرین پادشاه هخامنشی حدود ۲۷۶۸ سال سپری گردیده است. ولی مطالعات باستان‌شناسی انجام شده در این منطقه بیانگر این واقعیت است که ابهر از پنج هزار سال قبل بصورت (دهات) بطور لاینقطع مورد استفاده انسانی قرار داشته است. (مؤلف آقا جان فحیمی در کتاب تاریخ ابهر)

از ابهر به عنوان بلوک معتبر از ولایت خمه با باغات فراوان و آبهای جاری نام برده شده است. شاردن می‌نویسد ابهر در دوره شاه عباس دوم صفوی دارای ۲۵۰۰ خانه و باغچه بوده است. چنانچه سواره نیم ساعت وقت لازم داشته تا از آن عبور کند. ابهر در این زمان دارای اماکن عمومی و سه مسجد بزرگ بوده و در وسط شهر بقایای گلین قلعه مخروبه‌ای مشاهده می‌شود.

ابهر دارای حصار عظیم در زمان ساسانیان بوده و دو دروازه شرقی و غربی داشته که دروازه شرقی آن جنب قلعه تپه بنام «دَرْبُ الْمَذْقُوق» نامیده می‌شده و دروازه غربی آن بنام فلاج آباد یا خلیج آباد مشهور بوده سید محمد نوربخش در مشجره سلسله الاولیاء خود در صفحات ۳۴ و ۳۸ از این دودروازه ابهر نام برده‌است.

کاروانیان عازم شهرهای قزوین، همدان و ری از دروازه شرقی ابهر عبور می‌کردند، در ابهر محلاتی به نام‌های دروازه ایشیگی و دَرْمَذْقَان معروف است.

از راه‌های قدیم که از جنوب ابهر عبور می‌کرده، جاده ابریشی بود که از کشور چین آغاز و پس از طی سمرقند و بخارا- مرو-گرگان-ریقزوین-وارد ابهر می‌شده و به سمت زنجان- تبریز-ایروان ادامه داشته. راهی نیز از تبریز آغاز و به ابهر می‌رسید و ابهر را از طریق ساوه و قم به اصفهان و بغداد

امین بیگ وردی/
رشته زبان انگلیسی

شهر کوچک غزنه در مشرق افغانستان که بعداً مرکز قدرت سبکتین گردید اسماً قلمرو سامانی بود، اما در عمل، با فاصله‌ی دوری که این شهر از بخارا داشت سامانیان جز نفوذی اندک نمی‌توانستند بر آن داشته باشند. تشویق علم و تربیت علما و حتی سعی در ترویج شعرو ادب که در اوایل سیره معمول قوم (آل سامانیان) بود در اواخر حال تدریجاً منسوخ و فراموش شد و فرصتی برای بازجست و استمالت اهل علم و ادب برای آنها نماند.

در قرن چهارم هجری دولت سامانی به صورت های مختلف به این صحرا گردان اعمال قدرت می‌کرد، یکبار سبکتین جوان به همراه مخدوم خود الپتکین با نیروی نظامی برای اخذ مالیات مرسوم از "خلج و ترکمانان" به آن ناحیه اعزام شده بود. الپتکین سپهسالار

خراسان به هم دستی ابو علی محمد بلعمی در مرگ امیر عبد الملک بن نوح ۳۵۰ ق/ ۹۶۱ م. توطئه ای کردند تا امیر زاده ای را که خود می‌خواهند بر سریر پادشاهی بنشانند. اما موفق به این امر نشدند و پیروزی گروه مخالف موقعیت الپتکین را به دشواری انداخت. از این رو بر آن شد که به مرز های شرقی امپراطوری عقب بنشیند. به گفته‌ی منابعی که در دست داریم الپتکین از آنجا به هند رفت تا هم از دشمنانی که در دربار داشت دور باشد و هم با تاخت و تاز بر هندوان، وجهه‌ی مذهبی برای خود کسب کرده باشد. الپتکین در آغاز قصد تسخیر غزنه نداشت و تنها زمانی بدان دست زد که حاکم محل مانع عبور او شده بود..... سپاهسالار قره‌تگین (قراتکین) اسفنجابی پیش از مرگ در سال ۳۷۱ ق/ ۹۲۹ م. در "بست" و رخ حکومتی برای خود تشکیل داد و پیش از مرگش دودمانی از غلامان خاص او در "بست" به جانشینی او به حکومت رسیدند. این حاکمان اغلب گرفتار منازعه با همسایگان صفاری خود بودند. کشمکش میان دو تن از این غلامان به نامهای طغان (توغان) و بای توز (بی‌توز) بهانه به دست سبکتین دادند تا در سال ۳۶۷ ق/ ۹۷۷ م. مداخله کند و بست را به قلمرو خود بیفزاید.

بنا بر پند نامه، سبکتین از قبیله‌ی برسخان بود که قبیله‌ی ترک بودند یا بنا بر تلفظ محمود کاشغری در دیوان لغۀ ترک از مردم آن ناحیه بود. از آنجاییکه حدود العالم می‌گوید که پادشاه برسخان از قزلق است، نکته‌ی جدی این است که شاید غزنویان و رقبایشان از یک قبیله‌ی ترک بوده باشند. سبکتین غلام بود، اسارت سبکتین از نوع اسارت هایی بود که اغلب در جنگ

های خونین توده‌های ترک آسیای میانه رخ میداد. سبکتین بدست قبیله‌ی بختیان یا تخسیان = تخس از قبایل همسایه اسیر گردید. بنابر گفته‌ی مروزی قبیله‌ی تخس تخسی از اتحادیه‌ی قزلق بود که در دره‌ی چو واقع در شمال غرب ایسغ - گول زندگی می‌کردند هنگامی که سر انجام قدرت سامانی رو به ضعف نهاد آنان خود را در موقعیتی دیدند که به تقسیم غنایم بپردازند و بالاخره متصرفات سامانی را با قراخانیان قسمت کنند.

قراخانیان، سلسله ملوک خانیه یا ایلک خانیه یا آل افراسیاب یا آل خاقان یکی از دودمان های ترک مسلمان بودند که پادشاهان آن مدت دویست سال در ماورالنهر سلطنت کردند و دولت سامانیان به دست همین سلسله منقرض شد.

اگر چه استقلال واقعی غزنویان از سال ۳۸۷ ق که سال جلوس سلطان محمود است شروع می‌شود، ولی باید تاریخ ۳۵۱ ق را آغاز تأسیس سلسله‌ی غزنوی دانست. از سال ۳۵۱ تا ۳۵۲ زمان مرگ البتکین است که به این صورت اولین حکومت اسلامی در ایران تشکیل شد.

حکومت غزنویان یکی از قدرتمترین حکومت های ایران بوده‌اند. که قبل از سلجوقیان و مغول ها در ایران حکومت می‌کردند، به علم و دانش در این دوره توجه فراوانی داشته‌اند. اسحق بن البتکین بنیانگذار این حکومت به فضل وادب معروف بود. که در دوران حکومت غزنویان شعرایی چون عنصری، مسجدی، فرخی، منوچهری، فردوسی و فضایی چون بدیع الزمان همدانی، بیهقی، ابو علی سینا، بیرونی و ابوالفتح بستی و ازهریو... ظهور پیدا کردند.

تاریخ غزنویان جلد اول، کیلفورد ادموند باسورث

آشیق موسیقی سی آشیق

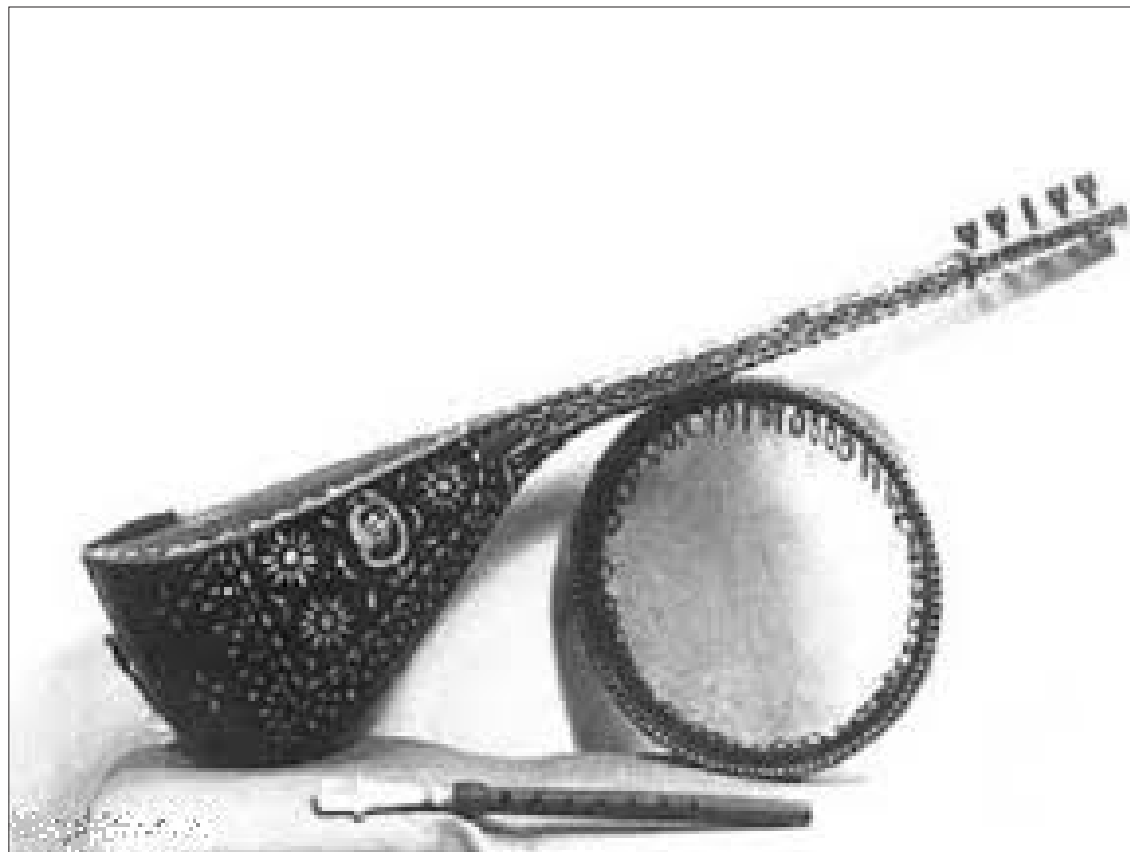
که در این دوره انجام گرفت. هنر آشیق ها را علاوه بر نواختن ساز و صدای خوش آن ها، باید در بدیهه گویی ها دید که در بسیاری از موارد این اشعار توسط خودشان سروده می شود. آلات موسیقی آشیقی شامل: ساز آشیق از دو قسمت کاسه (چاناق) و دسته (بازو) تشکیل می شود که دسته ی آن از جنس چوب گرد و یا اولاس و کاسه ی ساز از درخت توت ساخته می شود. ساز آشیق دارای ۱۴ پرده است که به وسیله ی چله ی گوسفند یا نخ پلاستیکی از هم جدا می شود و ۷ الی ۹ سیم فولاد و آلیاژ نقره دارد. ساز در اغلب مناطق آذربایجان، تنها آلت موسیقی آشیقی به کار می رود. اما در برخی مواقع دو نوازنده دیگر با بالابان و قوال نیز آشیق را در ارائه ی هنر خود یاری می کنند. همچنین گفتنی است که موسیقی آشیقی شامل ۷۲ دستگاه اصلی (هاوا) که با نام های یانیق کرم، کرم گؤزللمه سی، دوبیتی، مخمس، پاشا کؤچدو، اورمیه تاجری سی و... شناخته می شود و سروده های آشیقی با قالب های شعری آشیق ها عبارت اند از: گرایلی، قوشما، تجنیس و بیاتی. عزیزین سینه سی سؤز قالاسی دیر *** آشیق اؤز یوردونون مبتلاسی دیر آذربایجانلی دیر ائل بالاسی دیر *** ائل لرین یولودور، یولو آشیقین

فرهنگ و زبان ترکی یکی از فرهنگ ها و زبان های شیرین و پربار کشور عزیزمان می باشد که در بسیاری از موارد از جمله موسیقی محلی، قابلیت توجه ویژه ای را داراست. به همین جهت در سومین شماره از نشریه زنگان بر آن شدیم که معرفی مختصری از موسیقی سنتی-تورکی را خدمت دانشجویان عزیز شرح دهیم.

عاشیق، عاشق، آشق یا آشیق یک نغمه سرای سیار و عارفی است که به نواختن ساز و آواز می پردازد. آشیق ها را در قدیم بخشی، دده (روحانی)، یا اوزان می نامیدند، آشیق در واقع به انتقال فرهنگ، آداب و رسوم و ترویج ارزش ها به صورت شفاهی و همچنین داستان های آموزنده می پردازد. ریشه ی این موسیقی سنتی-تورکی براساس حماسه نامه دده قورقود، به قرن هفتم میلادی بر می گردد (البته مجسمه های آشیق یافت شده در تپه حسنلو و تمدن سومر نشان از قدمت چندین هزار ساله این هنر می باشد).

موسیقی آشیق در طی گذر زمان دچار چالش ها و تکامل هایی شده است که یکی از این تکامل ها پذیرش ارادی اسلام توسط تورکان بود و درآویش تورک نیز از این موضوع در جهت تبلیغ دین استفاده می کردند. برجسته ترین حادثه در تاریخ موسیقی آشیقی برتخت نشستن شاه اسماعیل صفوی بود که این دوره را می توان دوره ی طلایی موسیقی آشیقی نامید و همچنین تغییر نام این موسیقی به نام کنونی آن نامید

مصطفی معصومی / علوم
تربیتی

قالب های شعری مخصوص زبان ترکی

۲۳

زنگان

۳. جو سایی

۱۳۹۵ خرداد

مصطفی معصومی / علوم
تربیتی

ناب محمدی، علوی، عاشورائی، انتظار، مهدویت، وطن دوستی و...) در کنار تم های زمینی و آسمانی و عرفانی به عنوان مقدس ترین و غنی ترین و زیباترین مضمون های شعری محسوب می شوند.

نوع دیگر شعر آذربایجانی، یعنی شعر هجا، به شعری گفته می شود که سنجش شعر بر پایه ی تعداد هجا ها باشد، نه نوع هجا، شعر هجا قالب های متنوعی دارد که به چند مورد اشاره می شود:

۱ گرایلی: گرایلی در گویش ترکی ترکمنی به معنای سینه ریز زنان و همچنین اسم دختران می باشد. ولی در ادبیات تورکی گرایلی گونه ای شعر تغزلی آذربایجانی هست که دارای ۵ یا ۷ بند و هر بند ۴ مصراع و هر مصراع نیز ۸ هجا می باشد. قافیه بندی گرایلی نیز نظیر "قوشمالار" می باشد که بیشتر در موضوعات عرفانی، دینی، طبیعت، عشق، دوستی، زیبایی، دلبری و دلداگی و... سروده می شود

۲ قوشما: قوشما از انواع پرکاربرد و رایج شعر عاشیقی است. نوع حاضر، شعری بندبند است و بین ۳ تا ۶ و ۷ بند متغیر می باشد. از انواع اشعار هجایی است و هر مصراع آن ۱۱ هجا دارد. هر بند قوشما از چهار مصراع شکل میگیرد.

۳ بایاتی: گونه ای شعر تغزلی ویژه ترکها مخصوصا در آذربایجان که دارای ۷ هجا و چهار مصراع که قافیه مصراع سوم آن آزاد و بقیه مصراع ها (اول، دوم و چهارم) همقافیه هستند و اندیشه اصلی در بیت دوم بیان می شود

۴ بشلیک: بشلیک به معنای پنج تای پنج تایی می باشد و نوعی شعر مخمس نیز هست که در موضوعات و مفاهیم گوناگون سروده می شود.

پایان بخش اول

از قالبهای شعری خاص ترکی نظیر تویوق Tuyuq، قوشوق Qopşuq، چنگه çəngə، آرازواری Arazvāri، تورکی Türki و قوشما qoşma و گرایلی Gerayli و بایاتی Bayati و نازلاما Nazlama و ... می توان نام برد. البته باید خاطر نشان کرد که در ترکی علاوه بر این قالب ها قالب های رایج در شعر فارسی نیز رایج است.

صنعت شعر آذربایجان به چهار دسته تقسیم می شود:

۱ شعر لیریک (کلاسیک)

۲ شعر عاشیق (هجا)

۳ شعر ماهنی (ترانه)

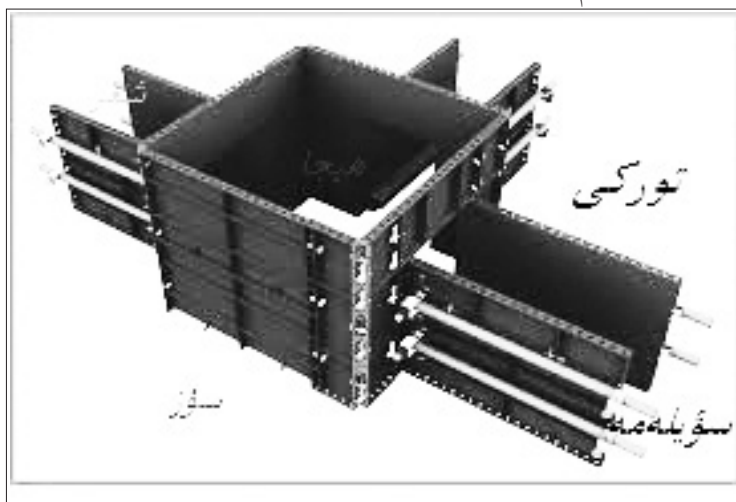
۴ شعر ساتیریک (نو)

بدون شک ادبیات تورکی آذربایجان خاصه ادبیات شفاهی آن از غنی ترین و پربرترین ادبیات های شفاهی (فولکلوریک) جهان محسوب می شود، ادبیاتی که علی رغم بی مهری ها، دشمنی ها، کتاب سوزی ها، خفقان فرهنگی و زبانی، خفقان اندیشه و بیان در دوران رژیم ملعون و منحوس پهلوی، بی توجهی مغرضان زبان و ادبیات تورکی، کم توجهی دوستان و .. همچنان بعد از گذشت هزاران سال سرزنده و پویا و بانشاط همچون نگین در آسمان ادبیات فولکلوریک جهان، اظهر من النجوم و در پاره ای موارد حتی اظهر من الشمس بوده و هست. ادبیاتی که یکی از ارکان به وجود آورنده ادبیات شیعی در جهان و شکل دهنده و مقوم آن بوده و هست و تداوم این ادبیات مقدس نیز در گرو توجه و ارزش نهادن و بها دادن به این ادبیات است.

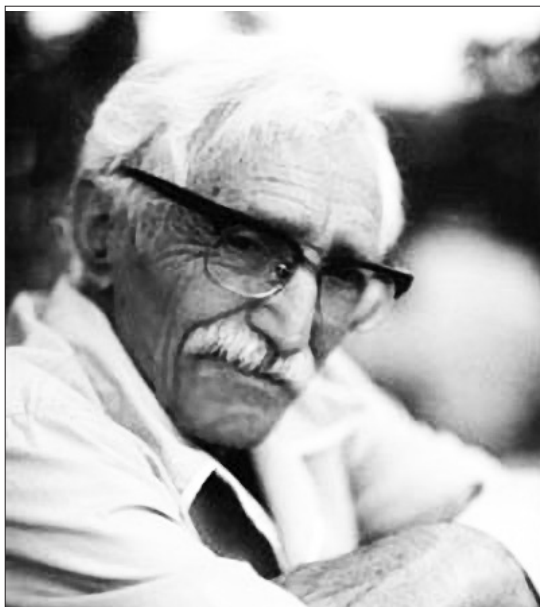
چه کسی می تواند نقش ادبیات تورکی را در تشکیل، ترویج، تبلیغ و تعمیق ادبیات شیعی در میان سایر ادبیات جهان اسلام انکار کند؟ چه کسی می تواند انکار کند نقش کم نظیر ادبیات شفاهی آذربایجان را در شکل گیری اولین امپراطوری شیعه در جهان اسلام

را؟ پرداختن به این ادبیات مقدس مصداق جهاد با زبان و شمشیر است که پیغمبر اکرم (ص) نیز در حدیثی به آن اشاره فرموده اند.

توجه کردن و بها دادن به گونه های شعری آذربایجان که پشتوانه هزاران ساله مردمی و دینی را دارا می باشد، بها دادن به اسلام و قرآن و تفکر ناب علوی می باشد، چراکه گونه های شعری در ادبیات شفاهی آذربایجان در طول قرن های متمادی محمل و موکب مضمون و محتوای اسلامی و قرآنی اعم از (اندیشه

«اولکر» ... پدر شعر نو

گلستان سعدی، بهترین رباعی های خیام و حتی جزء آخر قرآن کریم را به شعر ترکی معاصر ترجمه کرده است. او اعتقادی به ویرایش شعر نداشت و بر این باور بود شعری که ابتدا سروده می شود پر قدرت است. بی شک او سهم به سزایی در شعر و ادبیات ایران دارد و حتی دانشجویان دوره های عالی ادبیات ترکیه و جمهوری آذربایجان درسی به نام ساهر شناسلیق را باید بگذرانند.

ساهر به معنای واقعی کلمه شاعری است، میهن پرست و مردم دوست و تعصبی دلسوز به زبان مادری خود داشته است:

آناگولدور، بیرگونسلار

آنا دیلی شیرین اولار

بیزیم تورکو شیرین دیل دیر

خوش صدالی، زنگیندیلدیر

دیل گونش دیر، ایشیقسچار

آزادلیغا قایی آچار

و شعر شکسته یا معروف به نیمایی او:

مهتاب چون درنگ کند نیمه های شب

آب روان ز دفتر اندوهناک خویش

خواند حکایتی

از بهر سایه ها

ساهر در زمان مناسبی شعرش را به میان نکشید. خلاقیت و تلاش مستمر همراه با هوشیاری های مداوم نیما یوشیج منجر به دگرگونی بنیادین در شعر شد و چون نیما بر سر عقیده ی خود ایستاد و پا فشاری کرد توانست کوشش های شاعران نوگرای پیش از خود را به سرانجام برساند اما بی شک حبیب ساهر تلاش به سزایی در ادبیات به ویژه ادبیات ترکی کرده است و لقب پدر شعر نو ترکی به راستی از آن اوست. حبیب ساهر سال ها در تبریز، اردبیل، قزوین و زنجان به تدریس پرداخته و کتاب های فراوانی از جمله شقایق و سایه ها (شعر نو فارسی) و سحر ایشیقلازیر به جای گذاشته است. در سال ۱۳۶۴ در سن ۸۲ سالگی ساهر را در حالی یافتند که از پنجره ی خانه اش حلق آویز شده بود و جسدش در کوچه رها بود و هزار افسوس به دلیل بی مهری های فراوان نام بزرگ او به لب ها ره نیافت.

مهران شفیعی / زنجان

شعر یکی از هنرهای سنتی با پیشینه تاریخی فراوان یکی از ارجمندترین هنرهای ایرانیان است. شعر که از دیرباز مقدس به حساب می آمد و نظم و قواعد خاصی می طلبید، تحول و دگرگونی در آن امری محال و غیر قابل باور از دید سنتگرایان و متعصبان افراطی به حساب می آمد. حتی در دوران مشروطه که نظام سیاسی ایران در حال تغییر و دگرگونی بود، هیچکس دگرگونی شعر را نمی پذیرفت. در این میان عده ای از شاعران نظیر ملک الشعرای بهار، ایرج میرزا و ... بودند که سعی داشتند زبان شعر را به زبان عامیانه و کوچه و بازار و مفاهیم و محتوا را از عیش و طرب و شراب و سوسن و بلبل به سیاست و فقر و مشکلاتی که مردم با آنها دست به گریبانند تغییر دهند، درحالیکه هنوز ساختار شعر تغییری نکرده بود. عده ای از روشنفکران آشنا به زبان فرانسه، خواستار انقلابی عظیم در ساختار شعر فارسی شدند. رهبری که آگاهانه سردمدار این انقلاب به حساب می آمد «تقی رفعت» بود هر چند نخستین شعر نو را ابوالقاسم لاهوتی یک دهه قبل از تقی رفعت سروده بود اما سرودن شعر نو لاهوتی افتخاری برای شعر مدرن ایران نیاورد چرا که فقط مفاهیم نو را بدون هیچ صور شعری و فلسفه ی خاص هنری به کار برده بود. بحث سر این نیست که یک نفر شعری بی وزن و قافیه سروده باشد چرا که شاید از بی علمی او از شعر و شاعری باشد. بحث سر آن است که مبدا شعر نو به عنوان زیبا شناختی و یک سبک و ساختار نو در تاریخ ادبیات فارسی چه هنگامی بوده است. تحول و نو پردازی با تقی رفعت در دوران مشروطه تبریز آغاز شد. اما او هم شاعری جوان بود و به دلیل خودکشی زود هنگام فرصت پرداختن و نظمی دقیق و عمیق بخشیدن به شعر نداشت. با این که از ابتدا نیما یوشیج را به عنوان پدر شعر نو شناخته ایم، در سال ۱۲۸۲ حبیب ساهر در [نزدیکی] میانه چشم به جهان گشود و در کودکی همراه خانواده به تبریز آمد. ساهر شاعر توانایی بود و از او آثاری به سه زبان ترکی، فارسی و فرانسوی منتشر شده است. ساهر مدت ها پیش از ظهور نیما، شعر نو فارسی سرود و حتی شعرهایی از فرانسه نظیر شعرهای شارل بودلر را قبل از نیما به سپید ترجمه کرده است. بعد از ۱۳۲۰ ساهر در تبریز با چاپ کتاب های خود دست به تقویت و ترویج شعر و ادبیات ترکی می زند و کتاب های درسی را به زبان ترکی می نویسد اما در سال ۱۳۲۵ ساهر از تبریز به اردبیل تبعید می شود:

خانلیغین باخما دونو قیرمیزی دیر

او بويا، ائل او بانیل آل قانی دیر

او بیزیم وارلیغیمیز لا دؤیوشور

او بیزیم شعریمیزین دوشمانی دیر

حبیب ساهر معروف به «اولکر» سبکی نو را جدا از نیما تجربه کرده بود؛ اما چون در زمینه ی زبان ترکی فعالیت چشم گیری داشت او را پدر شعر نو ترکی می دانند، زیرا نخستین کسی بود که شعر نو ترکی سرود و شعرهای بزرگانی چون حافظ،

بو گۇرومو كيم بيزه اۇرگىدىب؟!

۲۵

زنگان

۳.جو سايى

خرداد ۱۳۹۵

محمدحسن زاده محمود آباد/
رشته علوم تربيتى

گونلرين بير گونو بير دنه آتچى آتين دۇردەم چاپىردى
بئله گورسنىردىكى بير اۋنملى يئره گئىردى، كىشىين
ده بيرى يولون قيراغىندا دايانمىشىدى، اونو گۇرن
هايلادى هارا گئىرسن؟!

آتچى دئدى: بىلمىرم آتىمدان سوروش ...

بىز اداملارين چوخو بو دونيادا بو قىسا ناغىلا تاي
ياشايش كى دئمهك اولماز كئچينه جگىمىز وار.
هارا گئىدىمكى بىلمەمىش مېنىرىك اۋز عادت لىمىزه،
اۋىرنىدىگىمىزه بىردە يانلىش ايناملاريمىز چاپىرىق يالنىز
بىر سۇز وار، بو چاغداكى دوشونمەك يوخا چىخىب بو
ايشى گۇرمىكى كيم بيزه اۇرگىدىدى؟!

دهنگى دل

معتصم عثمانى/ رشته جغرافيا

مثل ساعت، مرتب، هميشگى، صبور و... و آنقدر
صبور دورت مى چرخند كه چرخيدن شان را حس
نمى كنى... بودن شان برايت بى اهميت مى شود. و آنان
بى ادعا مثل هميشه مى چرخند. بى آنكه بگويند باترى
شان دارد تمام مى شود بعد يك مرتبه روشنى روز
خبر مى دهد كه او ديگر نيست...
قدر اين آدم ها را بايد بدانيم قبل از ساعت ۶:۲۰
دقيقه.

به ساعت نگا كردم ۶:۲۰ دقيقه صبح بود... دوباره
خوابيدم بعد پاشدم به ساعت نگاه كردم ۶:۲۰ دقيقه
صبح بود فكر كردم هوا هنوز تاريخه. حتما دفعه اول
اشتباه ديدم... خوابيدم وقتى پاشدم هوا روشن بود
ولى ساعت باز هم ۶:۲۰ دقيقه صبح بود. سراسيمه
پا شدم، باورم نمى شد كه ساعت مرده باشد. آخر به
اين كارها عادت نداشت... من هم توقع نداشتم... آدم
ها هم مثل ساعت ها هستند بعضى ها كنارمان هستند

سۇزون قيمتى اولماز

شريعتى هر شخص حرف هاى براى نگفتن دارد و ارزش
هر كس به حرفهاى هست كه براى نگفتن دارد)
سۇز آنلايان آياغا قالخسين، آنلامايان دورسون باخسين
سۇز وار گلر كئچر- سۇز وار ازهر كئچر
سۇز وار خسته نى ساغلادار، سۇزده وار آدم يارالار
سۇز وار ايش بيتيره، سۇز ده وار باش ايتيره
سۇزو آداما بير دفعه دئبرلر
يوز دفعه اولچ، بير دفعه بيچ سۇزو اول آغزىندا بيشير سونرا
چىخارت
سۇز وار قىليجىدان كسرلى اولار
سۇز نه قدر آغزىندادى سنين دير، چىخدى اثشىگه اولدو
اۋزگه نين
سۇز قوشدور بوراخسان اوچار
دوغرو سۇز، ايگيدىن ياراشيغى دير(قاچاق نى)
سن تكچه قىلينچ كوراوغلوسو يوخ، هم ده دوغرو سۇز
كوراوغلوسوسان
...
آتالارسۇزونون كوكو و منشاىى - بهروز ايمانى

سعید نادری/
رشته علوم تربيتى

عصرلر بويو سۇزون مقامىنى هر شى دن اوجا توتان آتا
بابالارىمىز و آغ بيرچك آنالارىمىز، بيزه يادگار و آنلاق
قويوب، گئىدىكلىرى بول-بول سۇز اينجى لرى سيرا سيندا،
ضرب المثل لرين يئرى - دهيرى باشقا جور سسلەنير:
سۇز قىزىل دى دئسەن گوموش اولار (يا به قول دكتور

نظامی گنجوی

میلاد دشتی/ رشته علوم تربیتی

دیوان قصاید و غزلیات که شادروان استاد سعید نفیسی فراهم ساخته است.

نظامی ضمن تأثیر در ادبیات عامیانه خود نیز در آثارش از فولکلور، ادبیات و ضرب المثل های مردمی بهره گرفته و همین امر به آثار ادبی او زندگی جاودانی بخشیده است. توجه و علاقه این شاعر موحد مسلمان به موطن خود آذربایجان به ویژه گنجه؛ موجب شده که ضمن الهام گرفتن از طبیعت زیبا و محیط زندگی و فولکلور و ادبیات مردمی بسیاری از واژه های تورکی آذربایجانی را عیناً در اشعار خود به کار برد و بسیاری از تعبیرات و ضرب المثل های تورکی را به فارسی برگرداند. به عنوان مثال در ابیات زیر به چند نمونه از صدها بیت موجود در اشعارش اشاره می شود:

بیا تا کج نشینم راست گویم چه خواریها کزو نامد برویم
*** مصرع اول بیت قبلی، ترجمه ضرب المثل «گل ابری
او توراق دوز دانشاق» می باشد.

نبینی مرغ چون بی وقت خواند بجای پرفشانی سرفشانند
*** در بیت مورد نظر نیز مفهوم ضرب المثل «واقتسینز
بانالایان خوروزون باشینی کسرلر» به فارسی بیان شده است.

بی شک استفاده از ترجمه واژه ها، مفاهیم و ضرب المثل های تورکی در اشعار فارسی به مراتب سخت تر از استفاده این مفاهیم در اشعار تورکی است و نظامی به عنوان یک تورک زبان به خوبی از عهده این کار برآمده است.

اما در مورد آثار تورکی نظامی حرف و حدیث های زیادی مطرح است. از وقتی که مرحوم علی افندی، نظامی شناس و مترجم شاهنامه فردوسی به تورکی، در هنگام فهرست نویسی کتاب های خطی تورکی و فارسی کتابخانه خدیویه مصر به سال ۱۳۰۶ ق خبر از وجود دیوان نظامی به تورکی داد متأسفانه تا حال تحقیقات علمی از طرف اهالی شعر و ادب،

نظامی گنجوی شاعر و متفکر آذربایجانی؛ در سال ۵۳۵ در شهر گنجه چشم به جهان گشود. نظامی گنجوی یکی از بزرگترین شعرای قرن ششم هجری و به قول زنده یاد محمد علی تربیت «اشعر شعرای ایران و افصح فصحای آذربایجان» [۱] است که با اثر فنا ناپذیر خود، خمسه تحولی عظیم در ادبیات ملل همجوار به وجود آورده است. «وی» نه تنها در شعر قرن معاصر خود، بلکه در تاریخ اندیشه ادبی و اجتماعی تمام خلق های خاور نزدیک و میانه بنیانگذار و راحل شعر حماسی [۲] پسیکولوژی است. او با خلق صحنه های بدیع و آفرینش هنرهای تجسمی در شعر مانند رسام ماهر است که سخن را بدانگونه که خواسته به تصویر کشیده و تابلوهای زیبایی ارائه داده است» [۲]

«خمسه» یا «پنج گنج» او که به راستی پنج گنج خرد و حکمت و عرفان ایرانی است؛ پنج منظومه در پنج وزن متفاوت بوده که نظم و تدوین آن حدود سی سال از عمر شاعر را به خود اختصاص داده است. این پنج گنج که دولت جاوید نظامی را سبب گشته وی را در قله ای از شعر و داستان سرایی نشانده که برای شاعران منظومه سرایی که از پس او در پی تقلید آن آثار بر آمده اند، دست نیافتنی است. [۳]

در تاریخ، فلسفه، منطق، شعر، ستاره شناسی، هیئت، هندسه، جغرافیا و فقه سر آمد بود. در هنر معماری و موسیقی و نقاشی نیز تبحر کافی داشت. وی زبان های تورکی آذری، فارسی دری و عربی را به خوبی می دانست و از این رو می توانست از همه آثار علمی و ادبی بهره ور شود. [۵]

آثار نظامی:

پنج مثنوی او به نام «خمسه نظامی» که مشتمل است بر: نظامی دارای پنج مثنوی یا پنج گنج و یک دیوان شعر می باشد که عبارتند از: مخزن الاسرار، خسرو و شیرین، لیلی و مجنون، هفت پیکر، اسکندرنامه.

نمی شود و یک بیت هجا از اول تا آخر زندگی بر زبان او نگذشته است.

بی شک وجود این همه ویژگی منحصر بفرد در آثار نظامی وی را در شمار ارکان شعر ایران زمین قرار داده، محاسن کلام او به قدری است که باید وی را یکی از بزرگترین شعرای تاریخ ادبیات جهان نامید. قدرت نظامی نه تنها بر اندیشه اجتماعی-ادبی شرق، بلکه بر ادبیات غرب نیز به طریقی مختلف تأثیر گذاشته است. مقایسه آثار نظامی توسط محققان با آثار هنری هنرمندان مشهور اروپا از جمله دانت، بوکاچو، ولتر، گوته، شیلر، فونسی، هینه... قابل توجه است. نخستین تلاش های مهم در جهت شناخت و نشر آثار نظامی در اروپا در اواخر قرن ۱۸ آغاز شده است، اما ترجمه، نشر و توفیق علمی این آثار، چه در غرب و چه در شرق، از قرن ۱۹ وسعت بسیار گسترده ای یافته است. آثار نظامی بصورت کامل و پراکنده توسط شرق شناسانی چون هومر پور گشتال، ویلهلم باخر، فردریک پکریت، ق. ریتز، فرانس اردومان و... بارها و بارها به زبان های آلمانی، انگلیسی، فرانسوی و دیگر زبان های اروپائی مورد بحث و بررسی قرار گرفته است [...]. در کشورهای مشرق زمین و در مرحله اول در ایران، شناخت و نشر آثار نظامی با متد علمی در پنجاه سال اخیر دامنه دار و سیستماتیک بوده است.

فعالیت های ادیبانی چون وحید دستگردی، سعید نفیسی، رضازاده شفق و علی اکبر شهابی درباره شاعر با حذف بعضی ملاحظات غلط، قابل ذکر است [...]. انستیتوی شرق شناسی شوروی در سال ۱۹۴۰ ترجمه آثار نظامی را به زبان روسی به پایان رساند. در پی این ترجمه، سالهای بعد مترجمان بزرگی چون آ.آ. روماسکوویچ، ر. ایوانف، و. درژاوین، س. شرونیسکی، پ. آنتالوکسلی ترجمه های هنرمندانه ای از آثار نظامی به زبان روسی انجام دادند و بارها در نشریات مختلف به چاپ رساندند. در این زمان بود که برای نخستین بار مجموعه آثار نظامی بطور کامل به زبان مادری خودش منتشر شد. شاعران آذربایجان همچون صمد و ورغون، سلیمان رستم، رسول رضا، ع. شائق، مکاتیل رضاقلی زاده، م. راحیم نخستین ترجمه شاعرانه خمسه نظامی را به زبان آذربایجانی در سال ۱۹۴۰ به پایان رساندند. وی اواخر عمر از مردم کناره می گرفت و بیشتر به ریاضت و تزکیه نفس می پرداخت. چنانکه خود در این باره می گوید:

غنچه حزین همچو من گشته اعتکاف نشین
 حکیم نظامی پس از نزدیک هفت دهه زندگی در شهر گنجه و خلق آثار بسیار بین سالهای ۵۰۶-۶۰۷ ق در زادگاهش دیده از جهان فرو بست.
 منابع و پی نوشت ها:

[۱]- دانشمندان آذربایجان، محمد علی تربیت، به کوشش غلامرضا طباطبائی مجد، ص ۵۴۶.

[۲]- مقاله « نظامی گنجه ای شاعری پاکدامن و بلند طبع » به قلم یحیی شیدا، ویژه نامه روزنامه فروغ آزادی بمناسبت بزرگداشت هشتصد و پنجاهمین سال تولد حکیم نظامی گنجوی، ص ۱۱۵.

[۳]- ر. ک. خمسه نظامی، مصحح: سامیه بصیر مژدهی، ص ۷.

[۴]- ر. ک. پیشین، صص ۱۰۰-۱۰۱.

مخصوصاً سبک شناسان در این مورد صورت نگرفته است. چند سال پیش هم که کپی نسخه مذکور توسط خانم دکتر فخر واعظی به کشورمان رسید، آقای صدیار وظیفه (اثر اوغلو) اقدام به چاپ این نسخه کردند. با چاپ این اثر، باز به دور از هر گونه نقد علمی، جنگ و جدل ها بر سر صحت و سقم انتساب این اشعار به نظامی گنجوی بالا گرفت. اثر اوغلو در دفاع از اثر منتشره چنین گفت: «کپی نسخه مذکور توسط خانم دکتر فخر واعظی طبق درخواست بنده به دستم رسید. بعد از بازخوانی نسخه فوق آن را (نسخه خدیویه را) برای اولین بار چاپ کرده ام. در تدوین آن متوجه شدم که اثر مذکور اختلاطی از آثار قلمی نظامی گنجوی و نظامی قارامانی است که هر دو نظامی تخلص کرده اند.

ویژگیهای آثار نظامی گنجوی:

علاوه بر قدرت فوق العاده و احاطه کامل نظامی در استخدام کلمات تورکی و تعبیر متنوع از الفاظ و ترکیبات زیبا و بدیع این زبان که به فارسی ترجمه کرده و در اشعارش به وفور مشاهده می شود، قدرت او در توصیف مجالس عیش و طرب و صحنه های بزم در مثنوی هفت پیکر و بیان احساسات و حالات عاشقانه در مثنوی «شرفنامه» و «اقبالنامه» موجب شده که خمسه نظامی به صورت شاهکاری کم نظیر در صحنه ادبیات فارسی جلوه گر شود.

مرحوم دکتر مهدی حمیدی درباره نظامی می گوید: اگر از میان شعرای فحل و ممتاز ایران از قبیل رودکی، فرخی، منوچهری، مسعود سعد، انوری و امثال آنها، یکی را بردارند دیگران جای او را پر می کنند؛ اما اگر نظامی را بردارند جای او همچنان خالی خواهد ماند. داستان سرای گنجه در استخدام و استعمال صنایع لفظی و معنوی و آرایه های ادبی مانند جناس، ایهام، سوال و جواب چیره دست بود. به عنوان یک شاعر و انسان متعهد در آثارش، تمام معایب اجتماعی و معنوی جامعه فئودالی را با استناد به گذشته تاریخ یا از قدرت تخیل بدیعی خود بدون ترس و واهمه به تازیانه می گیرد. وی از عشق اسطوره می سازد. عشق را در آثارش به عنوان قله تکامل روحی و بالاتر از هر گونه اعتقاد درباره زندگی آرایه می دهد. در تشریح حالت های بی مانند قلب، هنر نظامی دارای موقعیت بیدارگرانه ای است و از این جهت صرفاً با شکسپیر قابل مقایسه است. عشق در سوره های نظامی در عین حال از اعتقادات فلسفی نیز به شمار می آید. عشق به انسان زندگی جاوید می بخشد، او را «الهی گونه» می سازد. نظامی نخستین شاعر ادبیات مشرق زمین است که سیماهای مثبتی از زن آفرید. وی دیدگاه اصل و نسب خود را- آذربایجان قدیم متشکل از قبایل تورک زبان قدیمی در اعصار قبل از پذیرش اسلام را- در رابطه با زن به شعر می کشد. در بعد ادبیات حماسی، ادبیات حماسی کلاسیک آذربایجان اوج قله خود را در آفرینش نظامی باز یافت. احساسات و عواطف انسانی در آثار نظامی با غنا و ظرافت خاص بروز می کند. یکی از ویژگیهای مهم و برجسته آثار نظامی این است که مثنوی های وی همه با توحید و مناجات باری تعالی آغاز می شود و نعت های حضرت رسول اکرم (ص) و گزارش معراج آن حضرت اول و آخر کتاب های او را می آراید. تمام دیوان وی یک لفظ رکیک و یک سخن زشت پیدا

دانشگاهدان نه خبر؟

بنده مهدی گنج خانلو؛ دوباره با قلمی پر و نقال گونه در خدمتم تا از این تریبون صدای دانشجوی معلمان را به مسئولان برسانم...

گذری بر فانتزی های یک دانشجو....
از زمانی که پایه دنیای شگرف دانشجویی گذاشتم، بخش تخیل ذهن مشوش بنده حقیر به آپشنی مجهز شده به نام فانتزی! البته این امکان رو قبل از دوران دانشجویی هم داشتم اما تو سرعت حس نمی شد و تو چشم نبود؛ اما با شروع دوران دانشجویی، روح تازه در آن دمیده شد.

در این شماره از نشریه قصد داشتم شما را با فانتزی هایی که در ذهن دارم آشنا کنم اما به علت ترافیک بالای فانتزی های موجود ذکر همه آنها در ابعاد کاغذ نشریه نمی گنجد لذا به گفتن اولین فانتزی بسنده می کنم.

بعد از گذشت یک ترم از تحصیل، اولین چراغ فانتزی های من روشن شد و این فانتزی چیزی نبود جز این که به معنای واقعی محیط یک دانشگاه را تجربه کنم! قبل از کنکور، همه دانش آموزان هدف رفتن به دانشگاه را دارند و برای رسیدن به این هدف، مسیری پر پیچ و خم را باید در کتاب های درسی تجربه کنند؛ زیرا به گفته سازمان سنجش، منابع آزمون کارشناسی همگی در کتاب درسی است، اما نمی دانم اگر واقعا این طور است، پس چرا کسی این حرف را باور ندارد و همچنان گرایش ها به سمت کلاس های کنکور و کتاب هایی به نام کمک درسی است؟ سازمان سنجش با دانش آموزان حساب شوخی دارد یا دانش آموزان به سازمان سنجش اعتمادی نمی کنند؟ بگذریم اما به سختی!

این دانش آموزان بعد از گذشتن از فیلتر کنکور، بالاخره به هدف خود که همان دانشگاه است می رسند و طعم دانشجویی را با همه خاطراتش می چشند؛ اما بنده که وارد محیطی شده ام که نامش را دانشگاه گذاشته اند، همچنان به دنبال این هستم که بدانم دانشگاه چیست و سیستم کاریش چگونه است! و این تنها فانتزی بنده نیست بلکه متوجه شده ام که همکاران دیگر هم این فانتزی را دارند؛ به طوری که پس از گذشت چندین ترم تازه سازمان رفاه دانشجویی حاضر به اعطای وام دانشجویی به دانشجو معلمان شده است!!!! (آن هم بعد از گذشتن از هفت خان، وام تعلق می گیرد)

از زیر شاخه های، اولین فانتزی من این است که سامانه انتخاب واحد در مهلت از پیش تعیین شده باز شود، نه این که بعد از گذشت تقریبا یک روز از مهلت مقرر تازه سامانه بارگذاری شود و بعد از حدود نیم ساعت

در صف انتظار بودن، اگر واحد درسی باقی مانده باشد اقدام به انتخاب واحد کنم.

در این فانتزی انتظار می رود که بعد از انتخاب واحد، اقدام به نصب اعلامیه ی تطبیق خوردن تعدا زیادی از دروس نشود! زیرا دانشجو با صرف وقت و برنامه ریزی قبلی، اقدام به برداشتن دروس کرده و ضمن نابود کردن تمام زحمات و وقتی که صرف آن شده، و دوباره باید اقدام به حذف یک سری دروس تطبیق خورده و به فکر جایگزینی برای آن درس باشد. در این فانتزی انتظار می رود بعد از انتخاب واحد و تطبیق دروس، محض رضای خدا دیگر استاداها و برنامه درسی عوض نشود! مشاهده شده که در بین ساعت های کلاس درسی، برنامه درسی عوض شده و بعضی از استادها نیز به همراه برنامه تغییر کرده اند!! دانشجو بعد از تحقیقات فراوان که کدام استاد خوب است و کدام استاد نمره می دهد، انتخاب واحد انجام داده، بعدا با عوض شده ناگهانی استاد، باز هم تمام برنامه ریزی های دانشجو نابود می شود.

از دیگر بخش های فانتزی من نحوه امتیاز بندی است؛ امتیاز بندی ای که بر اساس توانایی ها و فعالیت های مفید دانشجو باشد؛ کسی که دارای فعالیت های فرهنگی مناسب و در کنار آن دارای سطح علمی و معدل بالاست؛ بعد از مشخص شدن امتیازهایش بر اساس معیارهای مندرج در اساسنامه ای که بروز رسانی شد و احتمالا در زمان های بعدی هم بروز رسانی خواهد شد، سر از ناکجا آباد ... درنیآورد!

سخن آخر این که، نویسنده حقیر قصد داشت بنویسد که ما دانشجو-معلمان همانطور که همه می دانند اما عده ی زیادی باور ندارند؛ آینده ی جامعه را می سازیم و نیازمند امکانات و سرمایه گذاری و برنامه ریزی های دقیق و منسجم چند صد ساله هستیم و با روند فعلی این امر، به درستی محقق نخواهد شد!!!!

مهدی گنج خانلو/رشته علوم تربیتی

شعر

دوشونجه

کال آلمانا کیمی بیر اوزو تورپاغا

دوشونجه

گوردوم کی

یاتیر هر اوتون آلتیندا دوشونجه

گویلر ده فلک لر دوشونور

یئرده چیچک لر

گوردوم

دوشونور گوللره قونموش

کپنک لر

تورپاق دا

آغاجلاردا

هر شئی یارانیب

وارلیغا چئوریلمه دن اونجه

باشدان - باشا، معنالی - معمالی

دوشونجه

بختیار و هاب زاده

چیچک

گۆزل چیچک، دالغانیر داغ دوشی

نه دیر او ترپه نیش، دریامی یوخسا؟

سؤیله دی لر سنی کؤنلومون اوشی،

حقیقت می، اودا خولیامی یوخسا؟

او سرین بولوتلار، او بویلو چنار

هپ سنه گولومسه ر، سنه چیرپینار

دییر سن تیتره دیر منی روزگار،

بو درده مبتلا دنیامی یوخسا؟

امردیم حوسنیندن مین اینجه دویغو،

ساردیمی چهره نی خزان سویوغو!

الوداع، الوداع، دالدیغیم اویغو،

اینانام ئولوم می، رؤیامی یوخسا؟

شاعیر: صمد وورغون

اۆلمک و دیریلک

بولود کیمی اۆلمک

بیر یاز یاغیشیندا

اومید کیمی اۆلمک

بیر قیز باخیشیندا

بیر نیل قانادیندا

یارپاق کیمی اۆلمک

بیر قبر آلتیندا

تورپاق کیمی اۆلمک

بیر گول کیمی اۆلمک

بیر گولدان ایچینده

بولبول کیمی اۆلمک

بیر هجران ایچینده

بیر سس کیمی اۆلمک

بیر کار قولاغیندا

بیر سؤز کیمی اۆلمک

بیر لال دوداغیندا

گوندن گونه اۆلمک

دؤنه دؤنه اۆلمک

اۆلدوکجه دیریلک

سونرا یئنه اۆلمک

رامیز روشن

قوللوغا بئل باغلادیم سلطانی گۆزلر گۆزلیم

دردینه توش اولموشام درمانی گۆزلر گۆزلیم

گۆزلیم گۆزلیم گۆزلر حضرتیمی شاهیمین

نئجه سین گۆزله مه سین سبجانی گۆزلر گۆزلیم

گۆردو گوم اول بیلدیگیم اول ایسته دیگیم اولدورور

اول اولدور آخر اولدور آنی گۆزلر گۆزلیم

من شاهیمین یولونا جانیمی قوربان قیلیمیشام

شوقیله گیردیم یولا منیدانی گۆزلر گۆزلیم

یا هو یا من هو دئییب هر دم تمنّا ائيله رم

رحمتیندن او خورام رحمانی گۆزلر گۆزلیم

ای «نسیمی» صیدق ایله یولوندا خاک اولماق ایچون

جان و دلدن گلیمیشم جانانی گۆزلر گۆزلیم

عماد الدین نسیمی

نـیـایـش

آی الله دھیرم اوتدان ساخلا حقیمی وئر اورگیمی داغلا؛ دئمہ رم قاپی
آچ کئچینمک اولسون؛ دئییرم قوی قاپی آچیم یاشاییش اولسون؛ آی بیزی
یوخدان یاردان، ییرمی ایلده بیلمه دیم سن هارداسان من هارالاردا باش
آچمادیم سئودیکلریم نه ایدی آمما سنی سئوهرکن یوخسوللوغوملا
جانلی بیر اینسانلا اینسانلیق آلدیم، بیر یاشیل گرچک آلدیم هله لرین
ایندی سیندن ایچیمده تاپدیمسا، سؤزلریم اود اولدو چؤل لرده کی اینسانلارا
او چاغدان کی آی الله سنی تانری تانیدیم دئییم کی سن داغلارسا من
چالیشا، سن وورارسا من اوچارام، آی الاهییم تانیش ندی سون دیلگیم
اینسانلارا تانیش سؤزون ایسته دیمسه وئر دوشونن اینسانلارا.

مرتضی شکرزاده

جناب آقای دکتر اوجاقلو

انتصاب شایسته حضرت تعالی به عنوان مدیر کل برنامه ریزی و نظارت فرهنگی دانشگاه فرهنگیان سازمان مرکزی، موجب خرسندی و سرور گردید، بدینوسیله این انتصاب بجا را به شما تبریک گفته و از خداوند منان آرزوی توفیق روز افزون برای جنابعالی داریم.

هیات تحریریه نشریه زنجان

زنجان؛ دارالمومنین

زنجان به دلیل قرار گرفتن در مسیر جاده ابریشم و راه تجاری مسیر هند و چین به اروپا همواره مورد توجه تاریخ نگاران بوده است. قدمت آن متعلق به اواخر هزاره دوم قبل از میلاد است. زنجان با این پیشینه تاریخی، مردمان میهمان پرست، مکان های دیدنی و آب و هوای مطلوب در فصل تابستان مقصد سفر بسیاری از گردشگران و ایرانیگردان است. صنایع دستی آن از قبیل مس، نقره سازی، ملیله کاری، چاروق دوزی، چاقو، فرش و گلیم مشهور است.

آثار تاریخی و مکان های دیدنی بسیاری دارد از جمله: گنبد سلطانیه، بازار تاریخی زنجان، بنای تاریخی رختشویخانه، موزه نسخ خطی، مسجد جامع زنجان، مقبره قیدار نبی و غار کتله خور و معبد داش کسن در خدابنده، آرامگاه پیر احمد زهرنوش و امامزاده زیدالکبیر در ابهر، عمارت ذوالفقاری محل نگهداری مردان نمکی، کاروانسرای سنگی زنجان، حمام حاج داداش بازار، قلعه بهستان و دودکش جن واقع در ماهنشان، شهرستان طارم هندوستان ایران، پل میربهاالدین، مجموعه عمارت دارائی، پارک جنگلی، تفرجگاه سد گاوازنگ، تفرجگاه سد تهم، تفرجگاه سد حسن ابدال، مجموعه تفریحی پارک ملت زنجان، مجتمع تجاری تفریحی نور زنجان.

با این مقدمه کوتاه از تمامی مخاطبان کشوری دعوت می شود تابستان زیبا و خنک زنجان را تجربه کنند.

گؤزل زنگان شهرلرین باشیدی
لعل و مرجان توپراغیدی داشیدی
ایران اوزوک زنگان اوزوک قاشیدی

